

QORTI ĊIVILI PRIM'AWLA

ONOR. IMĦALLEF TONI ABELA LL.D.

Seduta ta' nhar it-Tlieta, 31 ta' Jannar, 2023

Numru

Rikors Numru 396/2020 TA

Joseph Filletti, K.I.0236036M, f'ismu proprju u bħala eredi universali ta' martu Emmanuela Filletti, K.I. 0760136M

vs

Global Capital Financial Management Ltd (C30053)

Il-Qorti:

Rat ir-rikors ġuramentat ta' Joseph Filletti (l-Attur) tat-8 ta' Ġunju 2020 li per mezz tiegħu ppremetta u talab is-segwenti:

1. "Illli l-esponenti Joseph Filletti illum għandu tlieta u tmenin (83) sena u huwa pensjonant. Fiż-żmien ta' meta ġara dak li hu mertu ta' din il-kawża, ossia l-allegat *investment misselling* fil-konfront tiegħu u ta' martu mis-soċjeta' konvenuta, huwa u martu kellhom 'il fuq minn sebgħin sena u l-esponenti kien pensjonant. Kemm l-esponenti kif ukoll martu marru biss skola primarja u ma tgħallmux skola. L-esponenti jaf jiffirma iżda ma jafx jaqra u jikteb, la bil-Malti u wisq anqas bl-Ingliż, tant li dejjem ivvota fl-elezzjonijiet bl-għajnuna tal-Assistent Kummissjonarji Elettorali. Fiż-żmien ta' qabel ma ħareġ bil-pensjoni, l-esponenti kien jaħdem għal rasu f'hanut tad-drappijiet u l-*jeans* u kien ukoll *hairstylist*. Il-mara tiegħu qatt ma ħadmet bi qliegħ u kienet iddedikat ruħha ta' mara tad-dar u ta' omm ta' erbgħat itfal. Il-mara tal-esponent mietet fit-tnejn

u għoxrin t'April elfejn u tmienja (22/04/2008) u ħalliet lill-esponenti bħala l-eredi universali tagħha;

2. Illi fit-8 ta' Novembru 2004, il-konjuġi Filletti kienu bieġu id-dar tagħhom fil-Madliena għas-somma ta' Lm650,000. Din id-dar kienet inbniet minn Filletti stess fuq art fil-Madliena li kienet inxtrat ħafna snin qabel, fis-27 t'April 1978 għas-somma ta' madwar Lm2,500. Mir-rikavat tal-bejgħ, fis-16 ta' Novembru 2004, il-koppja Filletti xtraw appartament ferm iżgħar, u garage, għalihom fis-Swieqi għas-somma komplessiva ta' Lm150,000 f'liema post l-esponenti għadu jirresjedi llum. Fir-rigward tal-kumplement, huma xtaqu li jinvestu din is-somma b'mod prudenti u kawt, u b'mod li tagħtih dak il-ftit ta' rendiment biex jissupplementa il-pensjoni tas-sigurta' soċjali, u hekk hu u martu jkunu jistgħu jgħixu aħjar fl-eta' tal-irtirar. L-esponenti u martu kienu ddeċidew li jaqsmu s-somma bejn l-HSBC u s-soċjeta' konvenuta, GlobalCapital, liema tal-aħħar kienet qed tagħmel pubblicita' intensiva fuq il-mezzi tax-xandir dwar is-servizzi ta' investiment tagħha;

Illi l-HSBC Bank Malta plc investew is-somma fdata f'idejhom fi strumenti finanzjarji b'kapital garantit u li rrendew tajjeb;

Illi minn naħa l-oħra, fil-każ tal-GlobalCapital, għalkemm dawn ġew imwissija li l-investimenti riedu jkunu kawti, u għalkemm minn naħa tal-GlobalCapital intqal lill-esponenti u martu li l-investimenti li kienu qed jirrakkomandaw kienu b'kapital garantit, dan ma kien xejn minnu u garrbu telf sostanzjali ferm, kif ser jiġi spjegat fil-qasir hawn taħt;

3. Illi f'Novembru 2004, l-esponenti u martu marru fl-uffiċċji tas-soċjeta' konvenuta biex jiehdu parir kif l-aħjar jinvestu s-somma li rċevew. Fil-laqgħa mas-soċjeta' konvenuta, l-esponenti u martu ġew allokat i *"Financial Planning Manager"*, Andre' Micallef. Huma rrispondew għal mistoqsijiet kollha li għamlilhom ir-rappreżentant tas-soċjeta' konvenuta. L-esponenti Joseph Filletti jiċhad li qatt urew xi diffikulta' li jagħtu l-informazzjoni kollha. Anzi huwa jgħid li dejjem spjegaw li sa dak iż-żmien ftit li xejn qatt kienu għamlu investimenti u għalhekk xtaqu jieħdu parir kif jagħmlu investiment b'mod li jieħdu xi ftit imgħax ta' kull sena. Huma għamlu premura kif l-investment kellu jkun sikur tant li l-kapital ikun garantit għaliex huma kienu kawti ferm u ma riedux jieħdu riskji u ma kienu jifhmu xejn fil-finanzi u ma kellhom l-ebda esperjenza f'dan il-qasam;

Andre' Micallef qal lill-esponenti u martu li l-aħjar parir li seta' jtihom kien li jinvestu fi **The Protected Asset Traded Endowment Plan Fund No 2 ("PATF TEP 2")** liema investiment qalilhom li kien *"low risk"* u kellu l-kapital garantit. Andre' Micallef tahom fuljett u qalilhom li dak li qed jgħidilhom huwa wkoll ikkonfermat fuq dan il-fuljett. Qalilhom li dan il-prodott kien ta' soddisfazzjon sħiħ għal numru kbir ta' klijenti tagħhom u li anke ħafna mill-istaff tas-soċjeta' konvenuta, u tal-familji

tagħhom, kienu qed jinvestu fiĥ, u dan għax jirrendi tajjeb filwaqt li huwa xorta b'riskju baxx. L-esponenti jiddikjara li ma ssemma l-ebda riskju tal-prodott minn Andre' Micallef, u dan fl-ebda darba mit-tlett okkazzjonijiet separati li ngħataw parir biex jinvestu fil-PATF TEP 2;

L-ewwel darba kien fis-sittax ta' Diċembru elfejn u erbgħa (16/12/2004), meta tahom parir biex jinvestu disgħin elf Ewro (€90,000), sitta u disgħin elf lira sterlini (£Stg 96,000) u sittin elf dollaru Amerikan (US\$60,000);

It-tieni okkażjoni kienet fid-dsatax t'April elfejn u sitta (19 t'April 2006), meta l-esponenti u martu ingħataw parir biex jinvesti s-somma ta' mitejn elf liri sterlini (£Stg 200,000);

It-tielet okkażjoni kienet fis-sittax ta' Novembru elfejn u sitta (16/11/2006), meta ingħata l-parir li jsir l-investment ta' mija u tmienja u erbgħin elf u mitt Ewro (€148,100);

L-esponenti jiddikjara li hu u martu dejjem strieħu fuq il-parir tas-soċjeta' konvenuta bħala provditur tas-servizzi ta' investment licenzjat. Huma jiddikjaraw li jiftakru jintalbu jiffirmaw minn Andre' Micallef diversi drabi. Huwa jaħlef li dawn il-formoli qatt ma nqraw lilhom, lanqas qatt ġew maqluba għal Malti. Huma kienu sempliċiment jiffirmaw fil-post fejn jintqal lilhom. L-esponenti jiddikjara wkoll li hu u martu qatt ma ngħataw kopji tad-dokumenti li kienu ffirmaw u li huma qatt ma kienu qalu lil Andre' Micallef li ma jridux kopja tal-istess. Dawn il-kopji ngħataw mis-soċjeta' konvenuta biss f'Diċembru 2019;

4. Illi fis-sajf tas-sena 2010, l-esponenti sar jaf li l-investimenti fil-PATF TEP 2 beda jgarrab telf kapitali sostanzjali ferm. L-esponenti mar jilmenta mas-soċjeta' konvenuta dwar dan u dwar kif dejjem kien intqal lilu u lil martu li dan huwa investment ta' riskju baxx u bil-kapital garantit. Sadattant Andre' Micallef ma kienx għadu jaħdem mas-soċjeta' konvenuta;

Id-diversi uffiċjali li kienu jkellmuh kien kollha jgħidulu li jekk jiġbed kolloxx issa, jiġifieri qabel ma jgħaddu ħames snin mill-investment, huma jeħlu penali ta' ħamsa fil-mija (5%), u apparti hekk il-PATF kien għamel restrizzjonijiet fuq il-bejgħ. L-uffiċjali tas-soċjeta' konvenuta kollha tawħ parir biex ma jippanikjax u jistenna għaliex il-prezz jirkupra;

L-esponenti stenna ferm biex forsi l-prezz tal-PATF TEP 2 jirkupra iżda sena wara l-oħra l-prezz baqa' qatt ma rkupra l-kapital, u dan barra li qatt ma kien daħħal l-ebda imgħax. Fis-sena 2015 l-esponenti iddeċieda li jibda jbiegħ parti mill-investment u fis-sena 2017 biegħ dak li kien baqa'. Ir-riżultat ta' dan kien li l-esponenti garrab it-telf kapitali kif ġej:

Fl-ewwel investiment ta' disgħin elf €90,000 li sar f'Diċembru 2004 u nbiegħ f'Gunju 2015, huwa sostna telf kapitali ta' tmien mija u sbatax Ewro (€817), mingħajr qatt ma daħħal ebda dħul matul aktar minn għaxar snin;

Fit-tieni investiment, dak ta' £Stg96,000 li sar f'Diċembru 2004 u nbiegħ f'Mejju 2015, huwa sostna telf kapitali ta' ħamest elef disa' mija u sitta u sebgħin Lira Sterlina (£Stg5,976), mingħajr qatt ma daħħal ebda dħul matul aktar minn għaxar snin;

Fit-tielet investiment, dak ta' US\$60,000 li sar f'Diċembru 2004 u nbiegħ f'April 2015, ma sar l-ebda telf, anzi qliegħ ta' US\$5,314 anke jekk ma kien hemm l-ebda dħul matul aktar minn għaxar snin;

Fir-raba' investiment, dak ta' £Stg200,000 li sar f'April 2006 u li nbiegħ f'Mejju 2015, l-esponent sofra telf kapitali ta' £Stg34,549 u mingħajr ebda dħul f'aktar minn disa' snin;

Fil-ħames investiment, dak ta' €148,100 li sar f'Novembru 2006 u li nbiegħ f'Marzu 2017, l-esponent sofra telf kapitali ta' €18,986 ekwivalenti għal 13%, mingħajr ebda dħul matul ħdax 'il sena;

5. Illi sadattant, is-soċjeta' konvenuta baqgħet qatt ma pprovdiet lill-esponenti kopja tad-dokumenti ffirmati minnu u minn martu fil-proċess li sar fl-investimenti mertu ta' din il-Kawża;
6. Illi fid-19 ta' Novembru 2019, permezz tal-konsulent finanzjarju Paul Bonello, l-esponenti għamel ilment bil-miktub mas-soċjeta' konvenuta, talab kopji tad-dokumenti kollha li fuqhom ittiegħdet il-firma tiegħu u ta' martu, u talab kumpens għat-telf li sofra fuq il-PATF TEP 2.

Permezz ta' risposta datata 5 ta' Diċembru 2019, is-soċjeta' konvenuta ċaħdet dan il-ment. Is-soċjeta' konvenuta forniet ukoll – għall-ewwel darba – kopji tad-dokumenti ffirmati mill-esponenti u martu, inkluż zewg *Opening of Account and Client Profiles, Experienced Investor Declaration* u diversi *File Notes*;

7. Illi dan l-investiment tal-PATF TEP 2 huwa strument finanzjarju kumpless tat-tip *asset backed securities* li jinvesti fi *traded life policy investments*, u li huwa ta' riskju għoli, tant li huwa tat-tip **Professional Investor Fund** u intiż biss għal **Experienced Investors** fl-istess tip ta' investiment. Illi l-esponenti u martu ma kellhom l-ebda tagħrif, taħriġ jew esperjenza preċedenti f'dan it-tip ta' investiment speċjalizzat li s-soċjeta' konvenuta bieghet ilhom permezz tar-rappreżentanti tagħha;
8. Illi s-soċjeta' konvenuta, b'nuqqas ta' ħila, prudenza, diligenza u attenzjoni, u bi ksur ċar tal-obbligi legali u professjonali tagħha, tat parir lill-esponenti u lil martu biex jinvestu flushom f'dan il-prodott spekulattiv minkejja li l-esponenti kienu

ddikjaraw li kellhom attitudni ta' riskju kawt u konservattiv u li ma riedux jieħdu riskju għal kapital;

9. Illi s-soċjeta' konvenuta, kemm verbalment u kif ukoll permezz ta' *brochure* li ddistribwiet lill-esponenti, żvijjathom meta qaltihom u ttamathom li dan l-investment kien ta' riskju baxx;
10. Illi l-investment imsemmi li l-esponenti u martu kienu indotti jinvestu flushom fiħ ma kienx addattat u idoneju għalihom, jew aħjar ma kienx *suitable* kif ir-regim regolatorju applikabbli jesiġi. Lanqas ma kien kompatibbli maċ-ċirkostanzi tagħhom, mal-assenza totali tagħhom ta' tagħrif u esperjenza preċedenti f'dan it-tip ta' investimenti, u mal-*loss absorption capacity* tagħhom, kif meħtieġ mir-regim regolatorju applikabbli u r-Regoli tal-MFSA applikabbli fiż-żmien tal-bejgħ;
11. Illi inoltre, is-soċjeta' konvenuta naqset li tagħti lill-esponenti u lill-martu l-informazzjoni kollha meħtieġa w rilevanti dwar in-natura ta' dawn l-investimenti u r-riskji involuti fihom, u naqset li taċċerta ruħha li l-esponenti kienu kapaċi jifhmu r-riskji u kapaċi jieħdu deċiżjoni infurmata qabel jinvestu fil-PATF TEP 2;
12. Illi huwa għalhekk ċar li s-soċjeta' konvenuta naqset fil-konfront tal-esponenti u martu mill-obbligi tagħha li tagħtihom servizz b'diligenza, sengħa, ħila u kura; għall-kuntrarju, is-servizzi provduti mis-soċjeta' konvenuta lill-esponenti ngħataw bi traskuraġni w negligenza kuntrattwali grossolana u bi ksur w inadempjenzi tal-obbligi kuntrattwali, riżultat ta' nuqqas ta' *client due diligence* u *product due diligence*, bi ksur ċar tal-liġijiet u r-regim regolatorju applikabbli, u tal-obbligi fiduċjarji tagħha;
13. Illi inoltre, is-soċjeta' konvenuta approfittat ruħha min-nuqqas ta' għarfien u esperjenza fil-qasam tal-investimenti tal-esponenti u martu, u b'mala fidi, diżonestà u b'qerq, u bi ksur tal-obbligi professjonali u fiduċjarji tagħha, ottjeniet mingħandhom firem għal dikjarazzjonijiet u kundizzjonijiet li l-esponenti qatt ma setgħu jifhmu l-portata tagħhom. Inoltre uħud minn dawn id-dikjarazzjonijiet lanqas kienu veritjieri, anzi kienu il-kuntrarju ta' dak li ntqal jew ingħata *ad intendere*, u ttieħdu biss biex permezz ta' dan l-artifiċju is-soċjeta' konvenuta tkun tista' ddaħħal lill-esponenti u martu f'investment li kien intiz biss għal investituri professjonali u ta' esperjenza u li ma kienx addattat għalihom u mhux fl-aħjar interess tagħhom;

Dan kollu huwa kontra l-principju generali tal-Kodici Civili li l-kuntratti għandhom isiru bi *bona fede*, u wkoll kontra d-dispożizzjonijiet tal-Att dwar l-Affarijiet tal-Konsumatur, Kap. 378, Taqsima VII, meta ttieħdu dikjarazzjonijiet mhux ġusti u pprojbiti, ntużaw prattici kummerċjali mhux ġusti, saru atti u ommissjonijiet qarrieqa, ntweriet nuqqas ta' diligenza professjonali, u ntużat influwenza mhux

xierqa bl-isfruttament ta' posizzjoni ta' poter mill-istess soċjeta' konvenuta fil-konfront tal-esponenti bħala *retail investors*;

- 14.** Illi b'riżultat ta' dawn in-nuqqasijiet kollha tas-soċjeta' konvenuta, l-esponenti u martu ġarrbu danni ingenti konsistenti f'telf massicc tal-kapital investit u tad-dħul ieħor relattiv, għal liema danni għandha twieġeb s-soċjeta' konvenuta.

Għaldaqstant, għar-raġunijiet premessi u daww kollha li jirriżultaw fil-kors tas-smiġħ tal-kawża, prevja kull dikjarazzjoni oħra li tista' tirriżulta meħtieġa, l-esponenti jitolbu bir-rispett li din il-Qorti jogħgħobha:

- i. tiddikjara u tiddeċiedi li s-soċjeta' konvenuta ma aġixxitx fl-aħjar interess tal-attur u ta' martu u aġixxiet bi mala fidi u b'nuqqas ta' onesta, u naqset mill-obbligi kuntrattwali, legali u professjonali tagħha fil-konfront tagħhom, fl-għoti tas-servizzi ta' investiment fuq imsemmi;
- ii. tiddikjara u tiddeċiedi li, b'riżultat ta' dan l-aġir u tan-nuqqasijiet attribwibbli lill-konvenuta, l-esponenti u martu sofrew danni ingenti konsistenti f'telf ta' kapital u qligħ;
- iii. tikkundanna lis-soċjeta' konvenuta tħallas lill-esponenti s-somma likwidata u dovuta magħmula minn telf ta' kapital ta' (tmien mija u sbatax 'il Ewro (€817), ħamest elef disa' mija u sitta u sebgħin Lira Sterlina (£Stg 5,976), erba' u tletin elf ħames mija u disgħa u erbgħin Lira Sterlina (£Stg 34,549), u tmintax 'il elf disa' mija u sitta u tmenin Ewro (€18,986), u li peress li qatt ma tħallas l-ebda interessi minn meta ġew investiti, għandu jithallas ukoll l-imgħax bit-8% fis-sena ai termini tal-Kodiċi Civili mid-data ta' meta nxtraw, jiġifieri mis-16 ta' Diċembru 2004 fl-ewwel, it-tien u t-tielet każ, mid-19 t'April 2006 fir-raba' każ, u mis-16 ta' Novembru 2006 fil-ħames każ, sad-data tal-pagament effettiv.

Bl-ispejjeż, inkluz it-talba biex il-Qorti, ai termini tal-Artikolu 223(5) tal-Kap. 12, tiffissa s-somma li tista' tintalab bħala spejjeż għax-xhud *ex parte* prodott mill-attur.

Bl-imgħax legali sad-data tal-pagament effettiv, kontra s-soċjeta' konvenuta li tibqa' ngħunta minn issa għas-subizzjoni, u b'riżerva għal kull azzjoni oħra kompetenti lill-esponenti fir-rigward".

Rat ir-risposta ġuramentata tas-Soċjeta' Global Capital Financial management Limited (is-Soċjeta' konvenuta) li permezz tagħha wiegħbet u eċċepiet is-segwenti:

Il-Fatti

1. "Illi b'referenza għall-ewwel (1) paragrafu tar-rikors promotur, is-soċjeta intimata tikkontesta bil-qawwa kollha l-allegazzjoni illi kien hemm 'investment misselling' fil- konfront tal-attur u martu bħala kompletament infondata fil-fatt u fid-dritt kif ser jirriżulta fil-kawża; Illi rigward l-informazzjoni personali tal-attur u martu msemmija fl-ewwel paragrafu, din l-informazzjoni kienet ġiet miġbura fl- Account Opening Form and Client Profile' datata 25 ta' Novembru 2004 (annessa bħala Dok 'GC2') fejn fost affarijiet oħra hemm indikat li l-attur kien 'ex-clothing importer u'ex-self employed", li l-attur u martu kellhom erbgħat itfal u kellhom villa kif ukoll appartament il- Madliena, u li s-sors tal-fondi għall-investimenti kien minn bejgħ ta' proprjeta il- Madliena bi prezz ta' iktar minn Lm600,000, u minn flus li kellhom f'kontijiet ma' Travelex, BOV plc, HSBC Bank plc u APS Bank plc;
2. Illi b'referenza għat-tieni (2) u t-tielet (3) paragrafi tar-rikors promotur, is-soċjeta intimata tgħid illi ħafna mill-informazzjoni indikata mill-attur tinsab fl-'Account Opening Form and Client Profile' imsemmija tas-sena 2004 minbarra l-informazzjoni rigward investimenti li l-attur u martu għamlu mal-HSBC Bank Malta plc għar-raġuni li l-attur u martu ppreferew ma jagħtux tali informazzjoni- din hija indikata ċar fuq l- istess 'Account Opening Form and Client Profile' bħala 'client does not wish to disclose holdings'; Dan l-attur u martu baqgħu ma riedux jisvelawh anke fis-sena 2006 meta kienu reġgħu investew-ara 'Account Opening Form and Client Profile' datata 7 ta' Novembru 2006 hawn annessa bħala Dok 'GC3' fejn l-attur u martu ffirmaw f'paġna 3 illi "*Clients do not wish to disclose information from Section 3 to Section 10*";

Għaldaqstant ma huwiex minnu dak li jgħid l-attur f'paragrafu tlieta (3) fejn jiċċad li qatt weraw xi diffikulta li jagħti informazzjoni:

Illi wkoll fir-rigward tat-tieni (2) u tielet (3) paragrafi tar-rikors promotur, is-soċjeta intimata tirrespingi l-allegazzjonijiet illi l-investimenti li kienu qed jirrakkomandaw kienu b'kapital garantit bħala kompletament infondati fil-fatt u fid-dritt u dan kif jirriżulta mid-dokumenti ffirmati mill-attur u martu-ċioe' il-File Notes' datati 30 ta' Novembru 2004 hawn anness bħala Dok 'GC4, tal-10 ta' Novembru 2006 hawn anness bħala Dok 'GCS u tal-10 ta' April 2006 hawn anness bħala DOK 'GC6' fejn jingħad ċar u tond li l-Financial Planning Manager ikkonsidra l-attitudni għal riskju tal- attur u martu bħala 'medium to cautious' u li "*The Investment Objective is to provide investors with capital growth and low risk through investment in a diversified portfolio...*" u li "*All applicable risks of this product were explained to the client and client confirmed that he has understood such risks*" u "*The value of these investments and the income derived could go up as well as down and we may not receive the amount originally invested.*":

Illi għaldaqstant assolutament mhuwiex minnu dak li jgħid l-attur f'paragrafu tlieta (3) li l-investment kellu jkun sikur tant li l-kapital ikun garantit..." u li 'ma riedux jieħdu riskji'; Inoltre jirriżulta li l-attur qed jikkontradixxi lilu nnifsu meta mbagħad jgħid li l-Financial Planning Manager Andre Micallef kien qalilhom li l-investment kien "b'riskju baxx"

Illi wkoll b'referenza għal paragrafu tlieta (3) u ħamsa (5) tar-rikors promotur, s-soċjeta intimata tirrespingi bħala kompletament infondati fil-fatt u fid-dritt il-varji allegazzjonijiet magħmula mill-attur; illi l-esponenti tiċċad fermament illi l-formoli qatt ma ngraw lill-

attur u martu u li qatt ma ngħataw kopji tad-dokumenti li kienu ffirmaw; L-esponenti tasserixxi illi kull dokument iffirmat mill-attur u martu gie ffirmat minnhom liberament u xjentement; Iżżid tgħid illi ma kien hemm assolutament xejn li jżomm l-attur u martu milli jitolbu, fi kwalsiasi mument (kemm meta sar l-investment kif ukoll sussegwentement) kopji tal-istess dokumenti u fil-fatt mkien fir-rikors tagħhom ma jgħidu li huma talbu kopja tal-istess dokumentazzjoni u li din għet irrifjutata lilhom; Illi jirriżulta minn dak illi jgħid l-attur f'paragrafu tlieta (3) tar-rikors promotur illi malli talab għad-dokumentazzjoni din ingħatat lilu minnufih; Għaldaqstant jirriżulta li dak li jallega l-attur f'paragrafi tlieta (3), ħamsa (5) u sitta (6) tar-rikors promotur ma huwiex minnu u huwa kontradett mill-fatti;

Illi mingħajr preġudizzju għall-premess, is-soċjeta intimata issostni illi hija aġixxiet in buona fede u wettqet l-inkarigu tagħha fedelment in konnessjoni mal-akkwist tal-investment de quo-il-Protected Asset TEP Fund No 2 ('PATF) mill-attur u martu kif ser jirriżulta ulterjorament fil-kors tal-kawża;

3. Illi b'referenza għar-raba' (4) paragrafu tar-rikors promotur, is-soċjeta intimata tgħid illi huwa minnu li l-investment de quo ġarraf telf fil-perjodu eżatt wara l-kriżi finanzjarja li faqqet fis-sena 2008 (cioe' mhux kif jgħid l-attur fis-sena 2010), iżda li ġara ma kienx direttament riżultat tal-kriżi finanzjarja għaliex b'riżultat dirett tal-kriżi kienu fallelw numru ta' istituzzjonijiet finanzjarji (mhux l-investment de quo-l-PATF) u minħabba l-fatt li n-nies tilfu flushom minn investimenti oħrajn, bdew jifdu l-fondi tagħhom fil-PATE li kien aktar stabbli u mhux daqstant volatili; Peress illi numru konsiderevoli ta' investituri bdew jifdu l-investimenti tagħhom fil-PATF biex jagħmlu tajjeb għat-telf li ġarrbu band'oħra, l-PATF kienet qiegħdha titqiegħed taħt pressjoni biex tbiegħ perċentwali għoli mill-investimenti sottostanti tagħha qabel ma dawn jimmaturaw minflok ma żżomm dawk l-investimenti sakemm jimmaturaw; Illi sabiex tilqa' għad-domanda eċċessiva fil-fidi li kienet qed tesperjenza f'dak iż-żmien il-PATF ħadet numru ta' miżuri temporanji bil-ħsieb li tippoteġi l-investituri; Primarjament dawn kienu: (i) miżuri sabiex tillimita l-fidi mill-fond għal 5% fil-mument li fiħ ikun qed isir il-fidi (hekk imsejha "*redemption gates*"); u (ii) miżuri sabiex l-investimenti tal-fond jiġu valutati skond il-valur nett realizzabbli ("*net realizable value*") tagħhom minflok il-valur nett tagħhom ("*net asset value*"); Illi dawn il-miżuri ttieħdu mill-PATF, għall-aħjar interess tal-investituri, kif imħabbar fl-04 ta' Diċembru tal-2008 (ara Dok. PATF1); Illi riżultat anki ta' dawn il-miżuri, Diċembru tal-2008 il-prezz tat-TEP 2 waqa' b'mod konsiderevoli, Illi filwaqt illi l-miżuri suriferiti kienu temporanji kienu wkoll miżuri eċċezzjonali għaliex intiżi biex jipproteġu l-fond minn kriżi finanzjarja globali mingħajr preċedent fi żminijiet moderni;

Għalhekk il-fond impona "*discretionary redemption penalty*" fuq il-fidi tal-investimenti fil-fond, fejn qabel (partikolarment fiż-żmien li fiħ l-attur u martu akkwistaw l-investimenti de quo) din il-penali ma kenitx tiġi imposta (ara Dok. PATF4); Maż-żmien din id-*discretionary redemption penalty*" ukoll tnaqqset għal 5% fit-03 ta' Novembru 2011 (ara Dok. PATF 5); Illi la l-kriżi finanzjarja u lanqas din id- "*discretionary redemption penalty*" ma kienu previsti fiż-żmien li fiħ l-attur u martu għamlu l-investimenti tagħhom fit-TEP 2, liema penali għet imposta mid-diretturi tal- PATF (mhux mill-intimata) bħala miżura eċċezzjonali u temporanja u biex tippoteġi kontra l-fidi eċċessiv;

Illi apparti dan kollu, s-soċjeta intimata kienet tat parir tajjeb lil attur u martu sabiex jistennew sakemm jirkupra l-investment, kif jgħid l-attur stess fir-rikors promotur; Illi li kieku l-attur u martu ma ddeċidewx illi jifdu l-investimenti tagħhom fi żmien meta dawn kienu għadhom ma rkuprawx kompletament, ma kienux isofru telf; Fil-fatt l-investment fil-PATF kien irkupra sew fis-sena 2018 tant li kien hemm żmien fejn l-attur u martu kienu jagħmlu qliegħ mill-investimenti tagħhom kollha kieku żammewhom; Jirriżulta bħala fatt li l-attur u martu għamlu qliegħ ta' USD6,837.85 mill-investment tagħhom fil-PATF f'USD li kienu fdew fis-sena 2015 (ara '*Purchase Contract Note*' datat 16 ta' Diċembru 2004 u '*Sale Contract Notes*' datati 16 ta' Frar 2006 u 16 ta' April 2015 hawn annessi bħala Dok 'PC1, SC1i' u 'SC1ii'); Jirriżulta wkoll bħala fatt illi l-attur u martu għamlu qliegħ ta' Euro1,296,40 mill-investment tagħhom fil-munita Euro li sar fis-sena 2004 (ara '*Purchase Contract Note*' datat 16 ta' Diċembru 2004 u '*Sale Contract Notes*' datati 16 ta' Frar 2006, 16 ta' April 2015, 18 ta' Mejju 2015 u 16 ta' Gunju 2015 hawn annessi bħala Dok 'PC2", "SC2i", "SC2ii, SC2iii, SC2iv")

Illi apparti dan il-qliegħ fl-investimenti, Fattur u martu ddeċidew li jifdu l-investment tagħhom f'GBP li kien sar fis-16 ta' Diċembru 2004¹ f'erbgħa darbiet-fis-16 ta' Frar 2006 fdew 6,589.68 units u rċievew is-somma ta' GBP8,140 89 ('*Sale Contract Note* hawn annessa bħala Dok 'SC31'), fit-30 ta' Novembru 2006 fdew 4,784.57units u rċievew is-somma ta' GBP6,280.23 ('*Sale Contract Note*' hawn annessa bħala Dok SC3ii), fit-30 ta' April 2015 fdew 64,671.65units u rċievew is-somma ta' GBP68,345 ('*Sale Contract Note*' hawn annessa bħala Dok 'SC3iii'); u fit-29 ta' Mejju 2015 fdew 9030.1units u rċievew is-somma ta' GBP9,572.81 ('*Sale Contract Note* hawn annessa bħala Dok 'SC3iv'); Għalhekk stante li l-attur u martu ddeċidew li jifdu l-investment tagħhom fi żmien ħażin għamlu telf ta' GBP3,661.07;

Illi l-attur u martu ddeċidew li jifdu l-investment l-ieħor tagħhom ukoll f'GBP li kien sar fis-19 ta' April 2006 f'darbtejn-fit-30 ta' April 2015 fdew 140,127.39units u rċievew is-somma ta' GBP148,086.63 ('*Sale Contract Note* hawn annessa bħala Dok "SCA) u fit-18 ta' Mejju 2015 fdew 19,565.99units u rċievew is-somma ta' GBP20,741.91 ('*Sale Contract Note* hawn annessa bħala Dok 'SC4ii'); Għalhekk stante Fattur u martu ddeċidew li jifdu l-investment tagħhom fi żmien ħażin għamlu ta' GBP31,171.46;

Illi l-attur u martu ddeċidew li jifdu l-investment tagħhom fil-munita Euro li kien sar fis-16 ta' Novembru 2006 f'darbtejn-fis-17 ta' Jannar 2017 fdew 55,136.51units u rċievew is-somma ta' Euro58,251.72 ('*Sale Contract Note*' hawn annessa bħala Dok "SC5i); u fis-16 ta' Frar 2017 fdew 69,462.40units u rċievew is-somma ta' Euro 73,498.17 ('*Sale Contract Note* hawn annessa bħala Dok 'SC5ii'); Għalhekk stante li l-attur u martu ddeċidew li jifdu l-investment tagħhom fi żmien ħażin għamlu telf ta' Euro16,350.11;

Illi fil-kalkoli tal-attur f'paragrafu erbgħa (4) tar-rikors promotur, huwa naqqas mill-valur tal-investimenti tiegħu *d-discretionary redemption penalty*' imsemmija iktar il- fuq f'din ir-risposta u għaldaqstant irriżulta li l-valur tal-investimenti tiegħu naqas; Illi l-attur u martu kienu ġew imwissija rigward dan il-penalty u dan kif ikkonferma huwa stess f'paragrafu erbgħa (4) tar-rikors promotur, iżda hu u martu xorta ddeċidew li jifdu l-investimenti tagħhom f'dak iż-żmien.

4. Illi b'referenza għal paragrafu sitta (6) tar-rikors promotur, s-soċjeta intimata tikkonferma illi l-attur permezz tal-konsulent finanzjarju tiegħu Paul Bonello kien għamel ilment bil-miktub f'Novembru tas-sena 2019 u s-soċjeta intimata

rispondiet għal dan l-ilment fil-5 ta' Diċembru 2019 u kif ingħad iktar il-fuq f'din ir-risposta, s-soċjeta intimata pprovdiet id-dokumenti kollha rikjesti mill-attur meta ġew mitluba minnu;

5. Fir-rigward tal-paragrafi sebgħa (7), tmienja (8) u disgħa (9) tar-rikors promotur, s-soċjeta intimata tispjega illi l-investment in kwistjoni kien maħruġ mis-soċjeta *"The Protected Asset TEP Fund PLC"* mwaqqfa fl-Isle of Man bħala kumpannija ta' investment b'kapital azzjonarju varjabbli. Skond il-prospett maħruġ mill-istess fond *"PATF is designed to provide investors with capital growth and relatively low risk"* (Dok PATF 3). Il-funzjonarji tal-fond kienu kollha funzjonarji li fiż-żmien in kwistjoni kienu jgawdu l-għola reputazzjoni professjonali fis-suq. Fosthom, l-amministratur tal-fond kien Abacus Financial Services Limited imwaqqaf fl-Isle of Man u regolat mill-Isle of Man Government Financial Supervision Commission. Il-kustodju tal-fond kien RBSI Trusee Services (Guernsey) Limited, sussidjarja fi ħdan il-Grupp Bankarju Royal Bank of Scotland (bl-azzjonisti ikunu The Royal Bank of Scotland International Holdings Limited - 70% u The Bank of New York International Financing Corporation 30%). L-imsemmija RBSI Trusee Services (Guernsey) Limited kienet liċenzjata ai termini tal-Protection of Investors lliwick of Guernsey) Law 1987;

Illi rigward dak li jgħid l-attur fuq il-PATF, is-soċjeta intimata tiċhad l-allegazzjonijiet li huwa investment kumpless u ta' riskju għoli u 'prodott spekulattiv' bħala kompletament infondati fil-fatt u fid-dritt (l-attur lanqas biss jispjega fuq liema bażi wasslu għall-konkluzjoni illi l-investment huwa wiehed kumpless u ta' riskju għoli jew spekulattiv); L-esponenti tgħid illi meta wiehed iqis ir-regoli 2.25.a u 2.26 tal- 'Investment Services Rules' tal-MFSA u l-informazzjoni li kienet teżisti dwar l-investment in kwistjoni fil-mument li fiħ inbiegħu l-istess investimenti, ossia fis-snin 2004 u 2006, il-PATF kellu jitqies bħala strument li mhuwiex kumpless skond l-istess regoli u dan inter alia peress illi għall-fini tar-regola 2.26: (a) l-investment ma kienx jaqa' taħt "paragraph (c) of 'transferable securities' in the Glossary to these [Investment Services] Rules, or under Paragraph (4) to (10) of the Second Schedule to the [Investment Services] Act"; (b) skond il-prospett relattiv, il-PATF kien jipprovdi mezz għall-fidi regolari tal-ishma fit-TEP 2 bi prezz stabbilit skond il-para. 2.26(b) tal- 'Investment Services Rules'; (c) ir-responsabbiltà tal-investitur fit-TEP 2 kienet limitata għall-kapital investit; u (d) kien hemm disponibbli informazzjoni adegwata dwar l-investment in kwistjoni fiż-żmien li fiħ sar dak l-investment u n-natura ta' dik l-informazzjoni kienet tali li setgħet tinftehem minn investitur retail ordinarju sabiex jagħmel id-deċizjoni tiegħu dwar l-investment; Għaldaqstant bir-rispett kollu l-attur jallega illi l-investment de quo kien wiehed kumpless mingħajr ma lanqas biss jispjega fuq liema bażi waslu għal din il-konkluzjoni; Illi inoltre u mingħajr preġudizzju għas-suespost anki kieku għall-grazzja tal-argument biss l-investment in kwistjoni kellu jitqies bħala wiehed kumpless, dan ma jfissirx li ma setax jinbiegħ lill-attur u martu skond ir-regoli vigenti fiż-żmien in kwistjoni; Illi dan huwa evidenti minn qari ta' Standard Licence Conditions 2.14 u 2.25 tal-Investment Services Rules tal-MFSA u għalhekk anki kieku l-prodott kellu jiġi meqjus bħala wiehed kumpless xorta seta' jinbiegħ lill-attur u martu skond ir-regoli tal-MFSA li jimplimentaw id-Direttiva MiFID; Illi fi kwalsiasi każ, rigward l-investimenti tal-attur u martu li saru fis-snin 2004 u 2006, dawn saru qabel ma daħal fis-seħħ il-MiFID;

Illi di piu' rigward l-esperjenza preċedenti tal-attur u martu, l-esponenti tirreferi għal dak li ngħad f'paragrafu tnejn (2) ta' din ir-risposta b'referenza għad-dokumenti GC2 u GC3

fejn l-attur u martu ndikaw speċifikatament illi huma kellhom l-esperjenza iżda ma riedux jiżvelaw id-dettalji tal-investimenti tagħhom; Illi appartni dawn id-dokumenti, l-attur iddikjara ukoll f'Experienced Investor Declaration Form iffirmata minnu li huwa "A person who has reasonable experience in the acquisition and/or disposal of funds of a similar nature or risk profile, or owns a property of the same kind as the property, or a substantial part of the property to which the Professional Investment Fund in questions relates" u li "I hereby confirm that I am eligible to be treated as an 'Experienced Investor' in light of the positive response/s that I have given to the criteria above." (ara Dok 'GC7 hawn anness); Illi appartni minn hekk kif ser jirriżulta ulterjorment fil-kors tal-kawża, l-attur kien għamel diversi investimenti oħrajn tramite s-soċjeta esponenti.

6. Illi wkoll, l-esponenti tiċhad fermament dak li ngħad f'paragrafu tmienja (8) tar-rikors promotur li hija tat xi parir jew li b'xi mod aġixxiet "b'nuqqas ta' ħila, prudenza, diligenza u attenzjoni, jew li kisret l-obbligi legali u professjonali tagħha bħala kompletament infondati fil-fatt u fid-dritt; Illi kif diġa ngħad, abbażi tal-informazzjoni li kienet teżisti dwar l-investment in kwistjoni fiż-żmien li fiħ saru dawn l-investimenti, l-istess investment ma kienx meqjus bħala wieħed spekulattiv jew ta' riskju għoli u abbażi tat-test li sar lill-attur u martu dan l-investment seta jinbiegħ lilhom skond ir- regoli viġenti fiż-żmien in kwistjoni, kif ser ikompli jirriżulta fil-kors tal-kawża.
7. Illi wkoll fir-rigward ta' paragrafu disgħa (9) u ħdax (11) tar-rikors promotur, is-soċjeta intimata tafferma illi kuntrarjament għal dak allegat, l-attur u martu kienu ben konsapevoli illi l-prodott li kienu qed jinvestu fiħ mertu tal-kawża odjerna kellu element ta' riskju abbinat miegħu; Inltre s-soċjeta intimata tiċhad l-allegazzjoni li hija naqset milli tagħti l-informazzjoni kollha dwar in-natura tal-investment u r-riskji involuti, kif ukoll li naqset li taċċerta ruħha li l-attur u martu kienu kapaċi jifhmu r- riskji involuti; Illi r-rappresentant tas-soċjeta intimata kien spjega lill-attur u martu li l-investment kien jikkomporta element ta' riskju kif jirriżulta anki mill-brochure tal- PATF-liema brochure l-attur jikkonferma li ngħata lilu f'para 9 tar-rikors promotur; Inltre jirriżulta mill-file notes relattivi għall-investimenti in kwistjoni u iffirmati mill- attur u martu (Dok GC4, Dok GCS u Dok GC6) illi l-attur u martu stess ikkonfermaw, fost affarijiet oħra, illi kienu fehmu kif jaħdem l-investment de quo u r-riskji abbinati miegħu; Apparti minn hekk ikkonfermaw ukoll illi ġew imwissija illi l-valur tal- investment u l-qliegħ relattiv jista' jitla' kif ukoll jinżel u li jista' jkun ukoll illi jieħdu lura anqas mis-somma investita minnhom; F'dan ir-rigward l-esponenti tagħmel referenza ukoll għal paragrafu tnejn (2) ta' din ir-risposta ;
8. Illi b'referenza għal paragrafu għaxra (10) tar-rikors promotur, l-esponenti tiċhad l- allegazzjonijiet magħmula li l-attur li hu u martu ġew indotti jinvestu flushom f'investment mhux addattat u idoneju għalihom bħala kompletament infondat fil-fatt u fid-dritt; Illi kif ġia ingħad, mhuwiex minnu li l-esponenti zvizjat lill-attur u martu dwar ir-riskju tal-investment u/jew li induciethom biex jagħmlu investment li ma kienx idoneju għalihom skond l-informazzjoni li kellha l-esponenti fiż-żmien in kwistjoni;
9. Illi b'referenza għal paragrafu tnax (12) tar-rikors promotur, is-soċjeta intimata tirrespingi bħala infondata fil-fatt u fid-dritt l-allegazzjoni tal-attur illi hija tathom

servizz b'nuqqas ta' diliġenza, sengħa, ħila u kura u li aġixxiet bi traskuraġni w negligenza kuntrattwali grossolana u bi ksur u inadempjenzi tal-obbligi kuntrattwali u/jew nuqqas ta' client due diligence u product due diligence bi ksur tal-ligijiet u r-regim regolatorju u tal-obbligi fiducjarji tagħha (mingħajr ma lanqas biss jispeċifikaw liema huma dawk il-ligijiet, regolamenti u/jew obbligi li qed jirreferu għalihom);

10. Illi b'referenza għal paragrafu tlettax (13) tar-rikors promotur, is-soċjeta intimata tiċċad l-allegazzjonijiet magħmula mill-attur li hija approfittat ruħha min-nuqqas ta' għarfien u esperjenza fl-investimenti tal-attur u martu u li aġixxiet b'mala fidi, diżonesti u b'qerq u li kisret l-obbligi professjonali u fiducjarji tagħha bħala infondati fil-fatt u fid-dritt; Inoltre, s-soċjeta intimata ssostni illi hija ma aġixxietx bi ksur tad- disposizzjonijiet tal-Kap. 378 tal-Liġijiet ta' Malta fil-konfront tal-attur u martu; Illi d- dikjarazzjonijiet li qed issir referenza għalihom mhumieq, u ma jistgħu qatt jiġu kkunsidrati skond il-liġi, bħala dikjarazzjonijiet pprojibiti mhux ġusti kif jipprova jagħti x'jifhem l-attur; illi addirittura dawn l-istess dikjarazzjonijiet huma rikjesti skond l- Investment Services Rules applikabbli tal-MFSA (ara per ez. SLC 2.27);
11. Illi b'referenza għal paragrafu erbgħatax (14) tar-rikors promotur, is-soċjeta intimata tgħid illi hija ma għandha l-ebda responsabbiltà jew ħtija għal danni jew għat-telf li setgħu ġarrbu l-attur u martu meta ddeċidew li jifdu l-investimenti tagħhom fi żmien ħażin u l-pretensjonijiet tal-attur fil-konfront tagħha huma kompletament infondati fil-fatt u fid-dritt;
12. Illi l-fatti indikati fil-paragrafi suriferiti ta' din ir-risposta huma magħrufin lir-rappreżentanti tal-esponenti in kwantu jaf bihom fil-mansjoni tiegħu bħala uffiċjal tas-soċjeta intimata.

L-Eċċezzjonijiet

Għaldaqstant in vista tas-suespost is-soċjeta intimata għandha s-segweni eċċezzjonijiet xi tressaq kontra t-tablet tar-rikorrent:

1. Illi, preliminarjament u mingħajr preġudizzju għall-eċċezzjonijiet l-oħra, l-azzjoni odjerna hija preskritta ai termini ta' l-Artikolu 2156(f) tal-Kap 16 tal-Liġijiet ta' Malta;
2. Illi fil-mertu, u mingħajr preġudizzju għall-eċċezzjonijiet l-oħra, l-ewwel (1) talba tal- attur hija infondata fil-fatt u fid-dritt in kwantu mhux minnu li s-soċjeta intimata ma aġixxietx fl-aħjar interess tal-attur u martu u li aġixxiet bi mala fidi u b'nuqqas ta' onesta u li naqset mill-obbligi kuntrattwali, legali u professjonali tagħha fil-konfront tal-attur u martu fl-għoti tas-servizz ta' investiment li attwalment ingħata lill-attur u martu; Illi għaldaqstant din it-talba għandha tiġi miċhuda;
3. Illi fil-mertu, u mingħajr preġudizzju għall-eċċezzjonijiet surriferiti, t-tieni (2) u t-tielet (3) talbiet tal-attur huma infondati fil-fatt u fid-dritt in kwantu s-soċjeta intimata mhiex responsabbli versu l-attur għal ebda dannu jew telf li seta ġie soffert minnu u għalhekk is-soċjeta intimata ma għandhiex tiġi kkundannata

tħallas ebda ammont in linea ta' danni jew telf jew imgħaxijiet lill-attur u għaldaqstant it-talbiet tal-attur fil-konfront tal- eċċepjenti għandhom jiġu miċħuda;

4. Illi mingħajr preġudizzju għall-eċċezzjonijiet l-oħra, t-tielet (3) talba għall-imgħaxijiet hija kompletament infondata fil-fatt u fid-dritt; illi apparti l-fatt li la l-kapital u lanqas d-dħul jew tkabbir kapitali ma kienu garantiti mis-soċjeta intimata, u apparti l-fatt ukoll li l-PATE ma kienx investiment li jrendi mgħaxijiet, jiġi sottomess illi l-attur u martu għamlu l- investimenti de quo fl-2004 u l-2006 jiġifieri ftit snin biss qabel l-akbar kriżi fis-swieq finanzjarji li rat id-dinja mis-snin 1930 'l hawn. Għalhekk tenut kont tal-andament tas- swieq finanzjarji fiż-żmien in kwistjoni, l-attur ma jistax jassumi illi kieku investa flusu fl-investiment ieħor il-kapital kien ser jibqa sħiħ u/jew li kienu ser jagħmlu xi dħul mill- investimenti tagħhom;

5. Salv eċċezzjonijiet ulterjuri;

Bl-ispejjeż kollha kontra l-attur”.

Semgħet ix-xhieda kollha mressqa mill-partijiet fil-perkors tal-Kawża. Rat id-dokumenti u atti kollha fil-Kawża.

Rat in-noti ta' osservazzjonijiet rispettivi tal-partijiet.

Rat li l-Kawża tħalliet għas-Sentenza għall-lum.

Punti ta' fatti

Din il-kawża titratta investiment li l-Attur u martu, illum mejta, kienu għamlu bl-interventi tas-Socjeta' konvenuta qua intermedjarja fi prodott magħruf bħala The protected Asset Traded Endowment Plan Fund N02 magħruf fis-suq bħala **PAFT TEP 2**. Dan l-investiment sar l-ewwel darba fit-8 ta' Novembru 2004. Dan ifisser li dak iż-żmien l-Attur kellu 67 sena peress li fil-mument li nfetħet il-kawża kellu 83 sena. Għall-korrettezza l-Attur fir-rikors ġuramentat jgħid li hu u martu kellhom 'l fuq minn 70 sena.

L-Attur twieled fi żmien meta kienet għadha għaddejja il-gwerra u jispjega li kemm hu u kemm martu ftit li xejn kienu jafu skola. Di fatti l-Attur jaf jiffirma u sa hemm jasal, għaliex l-anqas jaqra u jikteb ma jaf. Ma jafx la jikteb bil-malti u l-anqas bl-ingliż għalkemm fl-affidavit tiegħu jgħid li bl-ingliż “iġaħgaħ xi ħaġa”. Minkejja li ma kienx ta’ skola, xorta waħda kien jaħdem ta’ negozjant, kemm bħala *hair dresser* u anke bħala bejjiegħ ta’ ħwejjeġ u kellu ħanut bl-isem ta’ Capri ġewwa l-Hamrun. Jgħid ukoll, li minn dan in-negozju qala’ sold tajjeb. Martu ukoll ma kienitx taf skola u tul iż-żwieġ kienet iddedikat ħajjitha għall-familja.

Fis-17 ta’ April 1978 xtraw biċċa art il-Madliena għas-somma ta’ LM2,500 li fuqha bnew id-dar tagħhom. Fis-16 ta’ Novembru 2004 bieġħu din id-dar versu s-somma ta’ Lm650,000. Wara li xtraw post iżgħar u l-bilanċ li kien fadallhom xtaqu jinvestuħ b’mod prudenti u kawt. Huma xtaqu li jsibu investiment li jirrendi dik ix-xi ħaġa imgħaxijiet biex flimkien mal-pensjoni tas-sigurta soċjali setgħu jgħixu ħajja tajba fix-xjuħija tagħhom.

Dak iż-żmien is-Socjeta’ konvenuta kienet qiegħda tirriklama il-prodotti tagħha. Kien b’dan il-mod li l-Atturi saru jafu biha. Għalhekk, iddeċidew li parti mis-somma jinvestuha mal-HSBC, bil-kapital garantit, u parti oħra fi prodott li kienet qed tirriklama s-Socjeta’ Konvenuta li jismu The Protected Asset Traded Endowment Plan Fund magħruf fis-suq bħala **PATF TEP 2**.

L-Attur u martu ddeċidew li jagħmlu dan l-investiment. Għalhekk żaru l-uffiċċji tas-Socjeta’ konvenuta biex jistaqsu kif l-aħjar jistgħu jinvestu flushom. Iltaqgħu ma’ persuna indikata bħala “*Financial Planning Manager*”, li kien jismu Andre’

Micallef, li f'din il-Kawża ma tressaq minn ebda waħda mill-partijiet bħala xhud. L-Attur jgħid, li huma wieġbu għall kull mistoqsija li saritilhom u li kemm hu u kemm martu f'ebda ħin ma rrifjutaw li jagħtu informazzjoni. Huma għamluha ċara, li riedu li l-kapital ikun garantit u bi ftit tal-imgħax. L-Attur jgħid, li apparti li huma ma kienux jifhmu f'investimenti, dan Andre' Micallef qatt ma semma' xejn dwar riskju ta' dan il-prodott u dan fit-tlett okkażjonijiet li marru.

L-unika verżjoni li għandha quddiemha din il-Qorti hija dik tal-Attur dwar ir-*res gestae* u diskussjoni ma' Andre Micallef, għaliex dan baqa' ma tressaqx bħala xhud, u dan minkejja li fil-lista' tax-xhieda tagħha, Is-Socjeta' konvenuta elenkat bħala li tixtieq tressaq bħala xhieda lill-impjegati tagħha, presenti u passati, presubilment għaliex Andre Micallef ma kienx għadu impjegat tagħha meta saret din il-Kawża. Il-Qorti tfakkar li l-imsemmi faħħar il-prodott bil-mod kif imsemmi aktar l'isfel meta r-regoli tal-MFSA, anke dawk li jirrisalu għal qabel il-MiFID jinsistu "*to avoid making misleading or deceptive representations to customers*". Għalhekk kien fl-interess tas-Socjeta' konvenuta li tressaq provi biex tiddisdetta n-narrativa tal-Atturi.

Fin-noti tal-formula standard, ossia *template*, li ttieġdet fil-laqqgħa mal-Attur u martu, ma hemm xejn reġistrat b'mod raġjonevolment espansiv biex jitfa' dawl fuq dan l-aspett, għajr għal xi notamenti telegrafici għall-aħħar. Il-Qorti fhemet, li din il-formula ġiet mimlija minn Andre' Micallef, għaliex l-Attur u martu ma kienux jafu jiktbu, dettal li l-anqas tniżżel f'din il-formula u dan kif ser ikun ikkumentat aktar 'l isfel.

L-Attur flimkien ma' martu, li llum huwa l-eredi uniku tagħha, investew flushom b'dan il-mod:

L-ewwel darba kien fis-sittax ta' Diċembru elfejn u erbgħa (16/12/2004), meta tahom parir biex jinvestu disgħin elf Ewro (€90,000), sitta u disgħin elf lira sterlini (£Stg 96,000) u sittin elf dollaru Amerikan (US\$60,000);

It-tieni okkażjoni kienet fid-dsatax t'April elfejn u sitta (19 t'April 2006), meta l-esponenti u martu ingħataw parir biex jinvesti s-somma ta' mitejn elf liri sterlini (£Stg 200,000);

It-tielet okkażjoni kienet fis-sittax ta' Novembru elfejn u sitta (16/11/2006), meta ingħata l-parir li jsir l-investment ta' mija u tmienja u erbgħin elf u mitt Ewro (€148,100);

L-Attur jgħid li huma dejjem straħu fuq l-imsemmi Andre' Micallef, sal punt li anke jgħid li kien iħalli f'idejħ u mbagħad "jgħaffeġ hu" ! (a' fol 226). Daqstant jidher li kienu jafdaw f'din il-persuna. L-Attur isostni li huma ffirmaw kull dokument li ġie presentat lilhom u li dawn la qatt qrawhom u l-anqas ingħataw kopja tagħhom. L-ewwel darba li ngħataw kopja ta' dawn id-dokumenti kien f'Diċembru tal-2019 wara li qabdu lil Paul Bonello jiktibilhom ittra lis-Socjeta' Konvenuta.

Kien fis-sajf tal-2010 li l-Attur sema' l-ewwel darba li l-investimenti f'PAFT 2 beda jgarrab xi telf. Għalhekk marru l-uffiċċju tas-Socjeta' Konvenuta biex jaraw esattament x'kien qed jiġri. L-imsemmi Andre Micallef ma kienx għadu hemm għaliex jidher li rama' għal rasu. Ġew infurmati li jekk jirtiraw l-investment kienu ser jeħlu penali ta' 5% u li minħabba s-sitwazzjoni avversa finanzjarment

prevalenti dak iż-żmien, Il-PAFT kien għamel xi restrizzjonijiet. Ingħataw parir sabiex ma jippanikjax għaliex il-prezz kellu jirkupra.

L-Attur stenna sal-2015 u peress li l-prezz ma kienx irkupra u di piu', ma kien għadu ma għamel ebda qliegħ, għaliex l-anqas imgħaxijiet ma kien qed jirċievi. Għalhekk f'dik is-sena biegh biex garrab bis-segweni risultati:

Fl-ewwel investiment ta' disgħin elf €90,000 li sar f'Diċembru 2004 u nbiegħ f'Gunju 2015, huwa sostna telf kapitali ta' tmien mija u sbatax Ewro (€817), mingħajr qatt ma daħħal ebda dħul matul aktar minn għaxar snin;

Fit-tieni investiment, dak ta' £Stg96,000 li sar f'Diċembru 2004 u nbiegħ f'Mejju 2015, huwa sostna telf kapitali ta' ħamest elef disa' mija u sitta u sebgħin Lira Sterlina (£Stg5,976), mingħajr qatt ma daħħal ebda dħul matul aktar minn għaxar snin;

Fit-tielet investiment, dak ta' US\$60,000 li sar f'Diċembru 2004 u nbiegħ f'April 2015, ma sar l-ebda telf, anzi qliegħ ta' US\$5,314 anke jekk ma kien hemm l-ebda dħul matul aktar minn għaxar snin;

Fir-raba' investiment, dak ta' £Stg200,000 li sar f'April 2006 u li nbiegħ f'Mejju 2015, l-esponent soffra telf kapitali ta' £Stg34,549 u mingħajr ebda dħul f'aktar minn disa' snin;

Fil-ħames investiment, dak ta' €148,100 li sar f'Novembru 2006 u li nbiegħ f'Marzu 2017, l-esponent soffra telf kapitali ta' €18,986 ekwivalenti għal 13%, mingħajr ebda dħul matul ħdax 'il sena;

Sa dak iż-żmien, s-Socjeta' konvenuta kienet għadha ma tatx kopja tad-dokumenti li kienu iffirmati mill-Attur ma' martu. Kif ingħad aktar 'l fuq, kellu jkun

ilment li tressaq f'isimhom minn Paul Bonello fid-19 ta' Novembru 2019 li l-ewwel darba waslulhom d-dokumenti kollha ffirmati minnhom.

B'konsegwenza ta' dan saret din il-Kawża.

Punti ta' Liġi

Il-Qorti tibda biex tirrileva, li l-vertenza li għandha quddiemha hija waħda kumplessa u indikattiva, kif fi kwistjonijiet ta' investimenti finanzjarji, il-Kodiċi Ċivili mhux bilfors għandu risposta netta għalihom. F'dawn il-kwalita' ta' negozji, l-anqas id-definizzjoni klassika tal-azioma *pacta sunt servanda* ma bil-fors issib l-applikazzjoni tagħha bl-istess rigorożità, bħal f'sitwazzjonijiet ordinarji ta' kuljum, li huma pjuttost anqas ikkumplikati u kumplessi f'dawk li huma konsiderazzjonijiet ġuridiċi. Biżżejjed li jingħad, li fil-każ ta' investimenti finanzjarji sofistikati u kumplessi, hemm afforestazzjoni ta' liġijiet speċjali, kemm lokali u trasposizzjonijiet ta' regolamenti li jserrpu waħda fl-oħra ta' regolamenti u direttivi maħruġa mill-Istituzzjonijiet tal-Unjoni Ewropeja.

Minn dak li din il-Qorti siltet mir-rikors ġuramentat, fost l-azzjonijiet li qed jesperita l-Attur hija dik, li s-Soċjeta' konvenuta naqset mill-obbligi professjonali tagħha, għaliex fil-pariri li tat imxiet b'nuqqas ta' ħila, prudenza, diliġenza u attenzjoni.

F'dan ir-rigward Artikolu 1032. (1) tal-Kodiċi Ċivili jiddisponi li "*Jitqies fi ħtija kull min bl-għemil tiegħu ma jużax il-prudenza, id-diliġenza, u l-ħsieb ta' missier tajjeb tal-familja*". Issa skond is-sistema ġenerali tal-liġi tagħna, taħt il-Kodiċi Ċivili hu prinċipju primarju li kull wieħed iwieġeb għall-ħsara li tigri bi ħtija tiegħu

Biex ikun hemm din il-ħtija hemm bżonn, skond l-Artikolu 1033, li jagħmel jew jonqos li jagħmel xi ħaġa li biha jikser xi dmir impost mill-liġi, jiġifieri d-danneġġjant irid ikun wettaq ksur jew trasgressjoni ta' dmir skond il-liġi. (Ara **Sentenza fl-ismijiet Emmanuele Cassar -vs- Onor. Dr. Giorgio Borg Olivier nomine et, Appell Civili, tas-26 ta' Jannar, 1962**).

Għalhekk fis-semplicità' tiegħu, l-artikolu fil-Kodiċi Ċivili jistrieħ ukoll fuq kull xorta ta' dmir rikjest taħt xi liġi partikulari, bħal ma huma daww il-liġijiet speċjali u regolamenti fil-qasam tas-servizzi finanzjarji. Skont l-Attur in-negligenza li uriet is-Socjeta' Attrici kien prinċipalment fil-fatt li din ma għamlitx *client due diligence* u *product due diligence* tal-prodott li offriet lill-Attur u lill-martu.

L-Attur ikompli jżid, li da parti tas-Socjeta' konvenuta kien hemm ukoll nuqqas ta' bwona fede u ksur tal-prinċipji enunċjati f'taqsima VII tal-Kap u 378 u ċioe', l-Att Dwar L-Affarijiet tal-Konsumatur. Din l-parti tal-liġi tittratta klawżoli li ma humiex ġusti inseriti f'kuntratt.

Konsiderazzjonijiet

Preskrizzjoni ai termini tal-artikolu 2156(f) tal-Kodiċi Civili.

Is-Socjeta' Konvenuta tibda biex tagħti eċċezzjoni fis-sens li l-azzjoni ittenta mill-Attur hija preskritta ai termini tal-artikolu 2156(f) tal-Kodiċi Ċivili.

A skanz ta' repetizzjoni din il-Qorti tagħmel ampja referenza għal deċiżjoni tal-Arbitru Dwar is-Servizzi Finanzjarji fejn fost oħrajn fuq eċċezzjoni anke jistrieħ fuq Sentenzi dwar din ix-xorta ta' preskrizzjoni mogħtija minn din il-Qorti kif presjeduta:

“L-eċċezzjoni l-oħra hija bbażata fuq l-Artikolu 2156(f) tal-Kodiċi Ċivili. Qabel xejn, l-Arbitru jinnotta li r-risposta ġiet intavolata fl-4 ta’ Diċembru 2017, u sa dakinhar kienu diġà fis-seħħ l-emendi fil-Kodiċi Ċivili dwar il-preskrizzjoni. Fil-fatt, l-emendi rilevanti daħlu fis-seħħ fit-13 ta’ Jannar 2017.

L-Artikolu rilevanti f’dan il-kuntest huwa l-Artikolu 2160 tal-Kap. 16 li jipprovdi: Il-preskrizzjonijiet imsemmija fl-artikoli 2147, 2148, 2149, 2156 u 2157, m’għandhomx effett jekk il-partijiet li jeċċepuhom, ma jagħtux ġurament minn jeddhom waqt il-kawża li mhumie x debituri, jew li ma jiftakrux jekk il-ħaġa ġietx imħallsa.’

Il-Qrati tagħna spjegaw sew kif kellu jimxi min jagħti l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni wara t-13 ta’ Jannar 2017, meta daħlu dawn l-emendi fil-Kodiċi Ċivili.

Fil-kawża fl-ismijiet: **Bottega Del Marmista Ltd - vs - Paul Mifsud pro et tas-26 ta’ Jannar 2018, il-Qorti tal-Appell**, fost affarijiet oħra, qalet: ‘Imbagħad fis-seduta tal-25 ta’ Jannar, 2017 il-konvenuti xehedu li m’għandhomx jagħtu lis-soċjetà attriċi (fol. 38 u 39). Però dan ma kienx każ fejn il-konvenuti ngħataw il-ġurament deċiżorju iżda fejn huma xehedu minn jeddhom. Għalhekk ma jistgħux jiġu applikati l-prinċipji tal-ġurament deċiżorju. Il-Qorti żżid li bl-Att 1 tal-2017, li daħal fis-seħħ fit-13 ta’ Jannar, 2017, saret emenda kardinali fl-Artikolu 2160 tal-Kodiċi Ċivili. Qabel dakinhar id-disposizzjoni kienet tikkontempla l-possibiltà lill-attur li jagħti l-ġurament deċiżorju lill-konvenut: “Il-preskrizzjonijiet imsemmija fl-artikoli 2147, 2148, 2149, 2156 u 2157 m’għandhomx effett jekk

il-partijiet li jeċċepuhom, meta jingħata lilhom il-ġurament, ma jistqarrux li mhumienx debituri, jew li ma jiftakarx jekk il-ħaġa ġietx imħallsa”.

Bl-emenda li saret bl-Att 1 tal-2017 il-legislatur impona fuq il-konvenut l-obbligu li jieħu l-ġurament u fin-nuqqas il-konvenut ma jkunx jista’ jieħu benefiċċju mill-preskrizzjonijiet qosra.’ Imbagħad, il-**Prim’Awla tal-Qorti Ċivili fil-kawża fl-ismijiet: P&S Ltd et vs Noel Zammit et deċiża fis-16 ta’ Jannar 2018**, tispjega li l-ġurament li jrid jieħu l-konvenut minn jeddu jrid ikun ukoll ritwalment skont il-formula kif stabbilita fl-Artikolu 2160, u jekk din ir-ritwalità ma tiġix osservata għalhekk il-ġurament ma jgħoddx u l-konvenut ma jkunx jista’ jibbenefika mill-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni li jkun ta. (emfażi tal-Arbitru).

Il-Qorti qalet hekk: ‘Minkejja t-tibdil fil-liġi kif fuq ingħad, dawn iż-żewġ formuli ta’ ġurament xorta baqgħu sagramentali, u kull devjazzjoni minnhom ma tiswiex ai fini ta’ dawn ix-xorta ta’ eċċezzjonijiet. Li tgħid li d-dejn huwa preskritt, mingħajr ma tuża t-test li trid il-liġi, ma jiswiex biex tirnexxi din ix-xorta ta’ eċċezzjoni. Ma hux komputu tal-Konvenut li jasal għall-konklużjonijiet legali. Il-komputu tiegħu hu li jimxi skont dak li jitlob l-artiklu imsemmi. Il-Konvenut imkien ma jgħid, l-anqas in kontro eżami, testwalment, dak li jrid l-artiklu 2160 tal-Kodiċi Ċivili.

F’dan ir-rigward ġie affermat fis-**Sentenza tal-Qorti tal-Appell Inferjuri fl-ismijiet Tabib Principal tal-Gvern - vs - Georgina Muscat tat-8 ta’ Marzu 1978**: *“Il-formula tal-ġurament hi inalterabbli u l-allegat kreditur ma jistax joqgħod jitlob spjegazzjonijiet oħra lill-konvenut, bħal per eżempju il-kawża ta’ l-estinzjoni, imma għandu joqgħod strettament għall-formula tal-ġurament, li*

għal dik li jirrigwarda l-allegat debitur hi waħda jew l-oħra mit-tnejn speċifikati fl-Artikolu 2265(1) (illum 2160(1) Kodiċi Ċivili. Huwa minnu li dan il-bran intqal fid-dawl tal-liġi kif kienet. Iżda huwa minnu ukoll, li fil-liġi kif inhi illum, il-formula baqgħet hemm u inalterabbli’.

Fil-każ li għandu quddiemu l-Arbitru, il-konvenut m’għamilx dak mitlub minnu fl-Artikolu 2160 kif spjegat fis-sentenzi 'l fuq imsemmija u, għalhekk, ma jistax jibbenefika mill-eċċezzjonijiet tiegħu tal-preskrizzjoni. Għal dawn ir-raġunijiet l-eċċezzjonijiet kollha dwar preskrizzjoni qed jiġu miċħuda.” (**Kaz Nru. 157/2017 AQ u OQ ('l-ilmentaturi') vs GlobalCapital Financial Management Ltd**).

Pero apparti dan kollu, irid ukoll tittiehed inkonsiderazzjoni n-natura partikulari tal-investment inkwistjoni. Għalkemm veru li s-Socjeta’ Konvenuta ma kienitx hi li ħolqot l-investment, hi kienet pero’, intermedjarja bejn min ħolqu u l-Attur. Il-Qorti tagħraf li l-brochure jippromwovi dan l-investment bħala *an on going relation* ma’ min jixtriha (Fraži adotta minn din il-Qorti u mhux fil-brochure). Di fatti skond para F il-penali dwar fidi jwasslu sas-sitt sena. Jekk ma tridx, id-diretturi għandhom ukoll *absolute discretion* li jimponu penali bla limitu anke wara s-sitt sena jekk ikun il-każ, kif fil-fatt ġara fil-każ li għandha quddiemha. Klawsola, li fiha innifisha hija in fatti dubbjuża fiha.

Di fatti meta l-Attur ġie biex biegh fl-2015 u 2017, il-penali għal min jiġbed qabel 5 snin kienet ta’ 1.6 to 0 percent (a’ fol 113). B’ittra tat-18 ta’ April 2011 l-Attur ġie informat li r-*redemption penalty* kienu ser jgħollu għal 9% per sec 26 F of th Scheme particulars) (a’ fol 130). Din il-penali ġiet reset għal 5% b’ittra tat-3 ta’ Novembru 2011(a’ fol 131). Presubilment anke min ħoloq dan il-prodott ħass

li kienet irraġjonevoli l-ewwel penali li impona. Dan ifisser, li jekk min ħoloq dan il-prodott seta' jbidel a' diskrezzjoni tiegħu tul iż-żmien tal-kuntratt, il-klijent ma jistax jiġi imċaħħad li jazzjona abbażi ta' preskrizzjoni għaliex ir-relazzjoni hija kjament *an on going relation* u din piu' il-kuntratt ma kienx ikkunsmat instantanjament mal-bejgħ tiegħu iżda tajjeb jew ħażin kienu għandhom qed ikunu implimentati partijiet minnu kif jixhdu l-penali mposti ħafna wara li nbiegħ il-prodott. Dan huwa ukoll konformi mal-prinċipju ta' *equal treatment* f'kuntratti ta' ġeneru li strettament huwa *sui generis*.

Għalhekk l-eċċezzjoni ta' preskrizzjoni ser tkun respinta.

Il-mertu.

Il-Qorti tibda biex tirrileva is-segweni.

Jiġi osservat, li ma hemmx dubbju li l-prodott mertu tal-Kawża żgur ma hux wieħed sempliċi u ordinarju. Dan mhux sempliċi investiment fix-xiri ta' ishma jew bonds fis-suq, direttament mill-investitur jew tramite intermedjarju, ta' xi Soċjeta' li tinnegozja l-ishma tagħha fil-Borża. Huwa prodott kumpless u indubbjament maħsub għal min rabba' kallu u avventuruż fid-dinja tal-investimenti.

Tant dan huwa minnu, li t-titolu ta' dan il-fund espressament jgħid li dawn huma "*An experienced Investor Fund in the form of Open Ended Investment company.*" (a' fol 90) Dan l-istess dokument li jippromwovi l-investiment jgħid ukoll "*Paft has been established to enable the experienced investor*" u jiddefinixxi experienced investor hekk: "*persons who, in relation to any experience investor fund , are sufficiently experienced to understand the risks*

associated with an investment fund” (ara ‘a fol 93. Emfaži tal-Qorti). Minn dak li eżaminat il-Qorti ma jidhirx li huwa l-każ li jista’ jingħad li l-Attur u martu, fil-mument tal-investment kellhom esperjenza suffiċjenti sabiex jifhmu r-riskji assoċjati mal-investment inkwistjoni. Il-Qorti ma tistax tara, kif dan qatt jista jkun fil-każ ta’ persuni li jiddependu totalment fuq ħadd ieħor biex jispjegalhom kull dokument għaliex huma analfabeti.

Fil-fatt, fil-kontro-eżami Michael Schembri, *compliance officer* tas-Socjeta’ konvenuta, jagħmel distinzjoni bejn żewġ kategoriji ta’ investimenti, Use Sit funds li, jissejġu retail funds, li fi kliem ix-xhud *“huma intenzjonati li huma what you call them? Normali”* (a’ fol 364) u dawk mertu tal-kawża li ma humiex retail funds u li huma maħsuba li jinbiegħu lill-ex-investors. Jiġifieri l-ex-previous investors huma dawk li *“jkunu gabru certu esperjenza f’investimenti precedent bhal number of transactions...”* (a’ fol 364 tergo).

Pero’ fl-istess passagġ tax-xhieda tiegħu, dan ix-xhud jgħid ukoll *“Issa dak iz-zmien li jkollok numru ta’ investimenti f’affarijiet ohra, all right, bhal number of transactions, l-ammont li tkun investejt eccetra ma’ dak kien jikkwalifikak biex jekk trid tkun stmat bhal ex previous investor”*. Ma hemm ebda dubbju, li din id-dikjarazzjoni hija in linea mar-raba’ paragrafu tad-dikjarazzjoni maħlufa tas-Socjeta’ Konvenuta, għalkemm fil-parti intitolata bħala eċċezzjonijiet, ma ngħatatx bħala eċċezzjoni formali f’dan is-sens u ċioe’ li l-Atturi kienu *experienced investors*. B’dana kollu l-Qorti xorta tħoss li għandha tqies dan l-element peress li huwa determinanti għall-vertenza li għandha quddiemha. F’dan ir-rigward, huwa interessanti dak li jgħid Paul Bonello fir-rapport li

presenta dwar dawn ix-xorta ta' prodotti u cioe' li "*Dan it-tip ta' investment huwa maghruf bhala 'investment alternattiv', biex jiddistingwi ruhu minn investment fl-istrument tradizzjonali, daww tal-bonds u ishma*" (a' fol 160).

Dwar dan ix-xhud il-Qorti tirrileva, li fis-seduta tal-1 ta' Frar 2021 ammettitu bhala li għandu jkun meqjus bhala espert ai fini tal-artikolu 563A tal-Kap 12 tal-ligijiet ta' Malta. Il-Qorti tosserva ukoll, li s-Socjeta' minn naħa tagħha ma ressqet ebda xhud bħal dan u lanqas għamlet kontro-eżami lil dan ix-xhud fuq il-parti l-kbira tal-konklużjonijiet minnu milħuqa. Ma kien hemm xejn li jżomm lis-Socjeta' konvenuta, tippresenta xi analiżi teknika tal-prodott bl-istess mod li għamel l-Attur biex jirribattu l-konklużjonijiet ta' dan ix-xhud (ara a' fol 160). Il-Qorti qiesitu bhala espert fid-dawl tal-kwalfiki u esperjenza li għandu fil-qasam.

Il-Qorti eżaminat l-atti kollha u minn imkien ma jirrisultalha fattwalment, li l-Attur u martu fi żmien tal-investment inkwistjoni kienu *experienced investors*. Pjuttost bil-kuntrarju, li dan kien l-ewwel investment kbir u kumpless li kienu qiegħdin jagħmlu bi flus ta' rikavat mill-bejgħ ta' immobbli u li jidher li kien l-uniku asset kbir li kellha l-koppja Filletti. Ma hiex difiża tajba tas-Socjeta' konvenuta, li l-Attur u martu ma ridux jiżvelaw xi propjeta' oħra li kellhom għalkemm l-Attur isostni il-kuntrarju. Jekk kien hekk allura messha irrifjutat li tbiegħ dan il-prodott lill-Attur peress li ma kienitx f'posizzjoni li tagħmel *due diligence* kif suppost.

Il-Qorti ma tistax ukoll ma tosservax dak li qal l-**Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji fil-Każ ta' Andrew Azzopardi et -vs- Global Capital Financial Management Limited:**

“Bla dubbju, l-impjegati tal-provvreditur tas-servizz meta jbieghu il-prodott in kwistjoni, kellhom konflitt ta’ interess car ghax aktar ma jkun kbir l-ammont ta’ investment, aktar ser jiehdur commission.

Imma skont ir-regola 2.01. il-provvreditur kellu jagixxi hekk:

“When providing Investment Services to clients, a Licence holder shall act honestly, fairly and professionally in accordance with the best interest of its clients” (Ara Każ numru 488/2016 deċiż fid-9 ta’ Mejju 2018, Tribunal tal-Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji).

Dan kien każ fejn b’hal f’din il-Kawża xehed Michael Schembri u spjega li s-salarju tal-impjegat li jagħmel il-bejgħ *“ikun topped-up skont is-sales li jkunu għamlu”*. Dan ifisser li min qiegħed ibiegħ għandu konflitt ta’ interess skond il-kriterji għolja mitluba f’dan il-qasam.

L-uniku investimenti oħra li kellhom, apparti dak tal-HSBC, huma dawk li saru simultanjament f’Novembru, meta l-Attur u martu marru għand is-Socjeta’ konvenuta (ara xhieda Paul Bonello a’ fol 339 tergo). Fil-fehma ta’ din il-Qorti, dak li jagħmel *“an experienced investor”* mhux jekk dak li jkun kellux xi darba jew għadx għandu xi investimenti qabel ilment partikulari f’xi investment u dan indipendentement jekk ikunx analfabeta jew illitterat. Dak li jagħmel an *“experiences investor”* huwa żgur li jkun jaf jaqra dokument u jagħmel il-mistoqsijiet tiegħu f’kas ta’ hteġa ta’ spjegazzjoni teknika apparti li jkollu warajh esperjenza ta’ investimenti oħrajn kumplessi u mhux ordinarji. Fi ftit kliem, hija ukoll kwistjoni ta’ dixxerniment intelletwali, imqar bażika, ta’ kif jaħdem is-suq

u x'riskji jgħib miegħu l-prodott. Jekk dan id-dixxerniment ma jkunx jeżisti, min ikun qiegħed ibiegħ il-prodott, għandu jaċċerta li jispjega tajjeb il-prodott u anke janalizzha jekk hux idoneju u adattat għall-persuna li għandu quddiemu. Id-dmir tal-provveditur, ma hux li jbiegħ bil-fors, iżda li l-posizzjoni dominanti tiegħu, f'ċirkostanzi simili bħal dawk li għandha quddiemha din il-Qorti, tintuża fl-aħjar interess tal-klijent.

F'dan l-istadju ikun utli li ssir referenza għar-Regola 2.16 tal-**Investment Services Rules for Investment Service Providers** li timponi fuq il-provveditur tas-servizz jistabbilixxi jekk il-prodott:

“a) meets the investment objectives of the client in question;

b) it is such that the client is able financially to bear any related investment risks consistent with his investment objectives;

c) it is such that the client has the necessary experience and knowledge in order to understand the risks involved in the transaction or in the management of his portfolio.” (Emfażi tal-Qorti.). Dan ifisser li s-Socjetà konvenuta għandha obbligu li taċċerta li l-klijent tassew qiegħed jifhem u tapprezza r-riskji legali u monitarji involuti u li f'każ ta' riżultati negattivi l-persuna tkun tiflaħ għall-impatt finanzjarju, f'każ li l-investment ifalli jew jitlef il-valur u li għalhekk l-attitudni tal-klijenta jkun kompatibbli ma' dak il-livell ta' riskju.

Il-Qorti tinnota ukoll li huwa ċar, li t-transazzjoni li għandha quddiemha din il-Qorti seħħet fuq bażi ta' parir u mhux ta' eskuzzjoni. Dan huwa fattur li għandu importanza kbira, għaliex fil-waqt li fil-każ tat-tieni huwa l-klijent li jidentifika l-

prodott li jrid, fl-ewwel każ, hija s-Socjeta' li tkun qed tagħti parir xi prodott għandu jinxtara. Dawn iż-żewġ posizzjonijiet iġibu magħhom effetti ta' dmirijiet u drittijiet differenti. Ma hemm ebda dubbju, li fil-każ ta' parir, il-provveditur għandu obbligi aktar pesanti. Dan huwa l-każ li għandha quddiemha din il-Qorti.

Fil-fatt anke Michael Żammit, in kontro eżami jagħmel distinzjoni bejn żewġ kategoriji ta' investimenti, Use Sit funds li jissejġu retail funds, li fi kliem ix-xhud "*huma intenzjonati li huma what you call them? Normali*" (a' fol 364) u dawk mertu tal-kawża, li ma humiex retail funds u li huma maħsuba li jinbiegħu lill-ex-investors.

F'dan ir-rigward u kument il-Qorti diġa' stabbilit, li l-konjuġi Filletti ma jistgħux jitqiesu bħal *experienced investors* u qatt ma setgħu jikkwalifikaw bħala tali. Qabel xejn, kienu t-tnejn illiterati u ta' ċertu eta'. Kienu jafu xi jridu. Prodott fejn il-kapital jekk mhux garantit, bl-inqas riskju possibbli u bl-imgħaxijiet. Is-Socjeta' Konvenuta, il-għaliex għandha il-firem fuq id-dokumenti relattivi, tinsisti li dawn kienu jafu għal x'hiex kienu deġlin. Kuntratt li kien bl-Ingliż, b'terminologija teknika, li ċertament kienet diffiċli għalihom li jifhmu.

Fin-noti esebiti, fil-mument tat-tehid tal-investment u ċioe' fil-profil tal-klijenti, ma ġiex registrat x'tip ta' parir intalab jew x'tip ta' diskussjoni kien hemm anke jekk is-servizz li kien qiegħed jingħata kien "on advice basis" u mhux "execution only". Fil-fatt fil-parti fejn hemm imniżżel *Notes on what was discussed and agreed with regard to investment* ma hemm xejn. Fil-formula tal-applikazzjoni fil-kaxxa fejn hemm "*Secure Capital Guaranteed* bħala *Investment Objective*

huwa imniżżel bħala *cautious* (a' fol 40). Mentri f'investiment ieħor f'section 5 ma hemm xejn imniżżel.

Fl-affidavit tiegħu l-Attur jgħid, li Andre' Micallef kien qalilhom *"b'riskju baxx u garantit"* u kompla jgħid li *"Andre' zgur qatt ma semmielna li kien fih xi riskju"* (a' fol 142). Dejjem fdaw lil Andre'. Kellhom fiduċja għamja f'Andre' Micallef u ħallew kollox f'idejħ. **Fis-sentenza fl-ismijiet Evelyn Farrugia et -vs- Global Capital Financial Management Unit Limited** deċiża minn din il-Qorti fil-**11 ta' Lulju 2016** ingħad li *"is-soċjeta konvenuta kellha d-dmir versu l-klijent li talab is-servizzi tagħha biex tagħtih kull informazzjoni rilevanti biex tgħinu jasal għal deċiżjoni informata u libera."*

Din il-Qorti tmur lil hinn minn hekk. Huwa ukoll id-dmir tal-provveditur, li jekk jara li l-prodott ma jkunx imfassal għall-klijent ma għandux ibiegħhulu anke jekk ikun irid. Fl-evetwalita' jigri hekk għandu jkun registrat bil-miktub li minkejja parir il-kuntrarju il-klijent insista li xorta jrid jixtri.

Anzi il-provveditur għandu jagħti l-parir biex jagħżel xi ħaġa oħra anqas kkumplikata u sofistikata. Meta jkollok tnejn minn nies, ta' ċertu eta' u di piu' ma jafux jaqraw u jiktbu, ma għandhomx jithallew jidhlu għall-investimenti kumplessi u sofistikati bħal dak mertu ta' din il-Kawża. Iċ-ċirkostanzi tal-klijent jitkellmu waħedhom.

F'ċirkostanzi bħal dawn, ikun aktar għaqli għall-provveditur, li flok ibiegħ il-prodott, jagħti d-dokumenti kollha lill-klijent, biex qabel ma jiffirma jkollu l-opportunita' jmur jieħu parir mingħand xi ħadd li jifhem. F'ċirkostanzi bħal dawn,

il-klijent jiddeċiedi, mhux wisq fuq dak li jkun qara iżda b'fiduċja fil-persuna li qed tbiegħ, speċjalment jekk dan jibda jfaħħar il-prodott, kif fil-fatt jidher li sar f'dan il-każ.

Di fatti fir-rikors promotur, l-Attur jgħid, li Andre' Micallef qallhom li dan il-prodott kien ta' sodisfazzjon sħiħ għal numru kbir ta' klijenti u ħafna mill-istaff tas-Soċjeta' konvenuta u tal-familji tagħhom (a' fol 2 u a' fol 142). B'dana kollu, s-Soċjeta' konvenuta naqset milli tressaq bħala xhud, kemm lil Andre' Micallef jew mqar persuna waħda, biex tgħid kemm marret tajjeb b'dan il-prodott fil-mument li kien qiegħed jinbiegħ, għalkemm tammetti li wara, dan niżel fil-valur fost oħrajn minħabba l-kriżi finanzjarja globali.

Bħala xhud ewlieni tas-Soċjeta' konvenuta, tressaq Michael Schembri, li meta sar l-investiment l-anqas kien impjegat mas-Soċjeta' konvenuta. Importanti ukoll li jingħad, li dan ix-xhud in kontro eżami jgħid li ma kienx a' konoxxenza li l-Attur u martu ma kienux jafu jaqraw u jiktbu. (a' fol 363). Dak iż-żmien ma kienux jistaqsu jekk dak li jkun jafx jaqra u jikteb għaliex bħal li kien hemm bżonn għalfejn jekk ikun l-klijent stess li jurik. **Illum iva.** Illum dan rikjest mill-MIVIT 2. Daqshekk kienu dettaljati n-noti li ttieħdu dwar il-profil tal-klijenti, li lanqas tniżżel li kienu illiterati! Issa din il-Qorti ssostni anke kieku dan id-dettal ma hux rikjest mill-liġi, f'riskji bħal dawn ir-raġuni tiddetta li dan huwa dettal li jitfa' dawl qawwi dwar il-komportament ta' min għamel il-mistoqsijiet u jagħti affidament qawwi n-narrativa tal-Attur. Jekk l-informazzjoni li ntalbet biex ikun stabbilit il-profil tal-klijent, li huma illitterati ma kienx importanti għal dan l-iskop, allura din il-Qorti ma tafx xi jfisser profil tal-klijent! Kważi kważi, fiċ-ċirkostanzi dan kien dettal

determinanti sabiex is-Socjeta' konvenuta tifhem b'liema kawtela kellha tipproċessa t-talbiet tal-klijent.

Fl-ewwel investiment fil-**25 ta' Nov 2002** (a'fol 35) taħt it-titolu *Financial Priorities specified by Customer* tniżżel hekk: *Capital Security with 25% exposure to bond funds* (A' fol 38). Fit-tieni investiment **7/11/06** (a' fol 54) f'*section 3 -Fincial Priorites specified by customer* insibu li *Clients do not wish to disclose information from section 3 to section 10*. U *section 5 Investment objective and attitude risk* ma hemm xejn fosthom x'tip ta'riskju kienu lest jidhlu għalih taħt *Secure (capital guaranteed)*. Daqstant sar b'serjeta' il-*"Client Profile"*.

L-Attur intebaħ fl-2010 kien hemm xi haġa ħażina. Meta mar jistaqsi u qalulu li jekk jipprova jiġbed il-flus, apparti it-telf tal-prezz, kien hemm penali għaliex l-investiment ma kienx ilu 5 snin. Haġa li ma qalulux meta investa (a' fol 143). Bejgħ fl-2015 u 2017. Skond id-dokument li jispjega l-prodott, Il-penalty għal min jiġbed qabel 5 snin kienet ta' 1.6 to 0 percent (a' fol 113) u mhux 5%. Pero' b'ittra tat-18 ta' April 2011, l-Attur ġie informat li r-redemption penalty kienu ser jgħolluħ għal 9% per sec 26 F of the Scheme particulars) (a' fol 130). Din il-penalty ġiet reset għal 5% b'ittra tat-3 ta' Nov 2011(a' fol 131) presubilment għaliex anke l-istess produttur irrejalizża li l-ewwel imposizzjonji ta' penali kienet irraġjonevolent għolja. Igifieri, minbarra li kien qed jitlef fil-valur, spiċċa kważi "priġunier" għaliex ma setax jiġbed flusu mingħajr ma jkun hemm aktar erosjoni tal-kapital. L-Attur jinsisti, li ħadd ma spjegalu xejn dwar dawn il-penali u minn noti tal-profile report ma hemmx x'jindika li fil-fatt dan il-punt ġie spjegat.

Issa artikolu 47 (1) tal-kap 378 tal-liġijiet ta' Malta jiddisponi b'mod ċar hekk:

“F’kuntratt li jsir mal-konsumatur, fejn l-espressjonijiet kollha jew x’uħud minnhom li jkunu offruti minn kummerċjant lil konsumatur jkunu bil-miktub, dawk l-espressjonijiet għandhom jinkitbu b’lingwa kif ordinarjament mitkellma u intelligibbli li tista’ tiftiehem mill-konsumaturi li l-kuntratt ikun indirizzat lejhom”.

(Emfażi tal-Qorti).

Issa din il-parti tal-liġi hija indirizzata għal dawk li jafu jaqraw. Il-Qorti ma hiex tikkonkludi li allura ma messux inbiegħ il-prodott lill-Attur u lil Martu għaliex ma jafux jaqraw, għaliex altrimenti kull min hu l-literat ma jista’ qatt jidhol għall-kuntratt. Minn din il-parti tal-liġi, l-Qorti tasal għall-konkluzjoni, kemm huwa akbar l-obbligu ta’ min qiegħed ibiegħ, li jfiehew sewwa u fid-dettal il-prodott li qiegħed jinbiegħ, partikularment bħal dak kumpless li għandha quddiemha din il-Qorti. Min-noti meħuda sabiex jiġi stabbilit il-profil tal-Atturi ma hemm l-anqas l-ickien prova li dan l-obbligu ġie osservat. Il-Qorti ma temminx li d-dokumenti iffirmati mill-Attur u martu, billi għandhom il-kaxxex ittikkjati, ġew tassew spjegati lilhom jew spjegati b'mod li kienu fhemu għar-riskju li deħlin għalih (a' fol 61 u 64).

Il-Qorti aktar 'l fuq għamlet referenza għad-distinzjoni bejn xiri *“execution only”* jew *“on advice basis”*. Qalet ukoll li d-differenza ġgib magħha obbligi u drittijiet differenti jew addizzjonali. Diġa’ ġie stabbilit li prodott odjern ġie akkwistat mill-Atturi *“on advice basis”*. Min hawn jiskaturixxi l-obbligu l-ieħor importanti dak tad-*“due diligence”* tal-prodott.

Issir referenza għas-**Sentenza fl-ismijiet Miriam Fenech Russell et vs Global Capital Finacial Management Ltd (App 9/2017) deċiża fit-12 ta' Novembru 2019** fejn f'dan ir-rigward gie osservat li l-provditur tas-servizz għandu jagħmel due diligence indipendenti u jasal għall-konklużjonijiet tiegħu fuq il-prodott li kien qed ibiegħ u mhux jistrieħ fuq min kellu interess li jbiegħ il-prodott. Di fatti L-istandard licensing Conditions maħruġa mill-MFSA kundizzjoni numru 5.33d jiddisponu li *"The Licence holder appointed as Representative, shall of self approve the advertismment or promotional for it and ensure it meets the MFS's and all other legal and regulatory requirements"*. Dan iffiser li kwantu "product liability" iwieġeb għaliha anke l-intermedjarju, bħal ma hi s-Socjeta' konvenuta, u għalhekk irid isir ukoll *due product diligence* li hija rikjesta kemm mill-liġi u anke mis-Sentenzi ta' dawn il-Qrati.

Il-Qorti eżaminat kemm l-affidavit u kif ukoll il-kontro-eżami tal-uniku xhud imressaq mis-Socjeta' konvenuta, li huwa persuna kompetenti fil-materja b'esperjenza ta' diversi snin ma' diversi kumpaniji f'dan il-qasam (a' fol 232). Mix-xhieda ta' dan ix-xhud, minn imkien ma jirrisulta li sar *xi due diligence* indipendenti tal-prodott fid-dawl li dan kien wieħed kumpless, qed jinbiegħ prodott maħluq minn terzi esteri u di piu' lill-klijenti li ma *humiex experienced investors*. Kważi dak li ntqal fis-Sentenza appena citata li għandha fatti jekk mhux identiċi simili, jgħodd għal din il-Kawża:

"Michael Schembri fix-xhieda tiegħu ma kienx f'pożizzjoni li jipprovdi informazzjoni dwar due diligence u għalkemm lilu qalulu li dak il-proċess kien sar, dan il-fatt waħdu ma jserraħ xejn moħħ il-Qorti li due diligence kien sar tenut

kont li kopja tad-due diligence ma ġietx ippreżentata in atti. Mill-provi mressqa mill-attriċi jirriżulta bl-aktar mod ċar illi l-prodott ma kienx jolqot l-għanijiet tal-attriċi għaliex kuntrarjament għal dak li intqal lill-attriċi mir-rappreżentanta tas-soċjeta' konvenuta sabiex tħajjar lill-attriċi tixtri il-prodott, dan l-investment kellu riskju għoli li l-investitur ma jieħux lura l-investment tiegħu jew tagħha. Lanqas kien protett minn xi arrangament għal kumpens statutorju fl-eventwalità li l-fond ifalli “. Biex il-Qorti tkun fier max-xhud, trid tfakkar li fil-mument li nbiegħ il-prodott huwa ma kienx impjegat mas-Sočjeta' konvenuta. Il-Qorti tibqa' skantata kif f'kawżi bħal dawn ma jitilgħux jixhdu persuni li fil-mument li nbiegħ il-prodott kienu mas-Sočjeta' konvenuta, fost oħrajn id-diretturi, li żgur ikunu iddiskutew problema bħal dawn *at board level*.

F'dan ir-rigward ta' *due diligence of product* jew ukoll kif magħrufa fl-industrija bħal *know your product* dak li qiesu bħala eżerċizzju importanti **I-Investment Regulatory Organisation of Canada** u ċioe' li “*Approved Persons should not recommend a security solely based on: • information from issuers or other third parties, including related parties, about the security, • similarities with other securities, or • recommendations by other market participants or by unregistered persons providing general advice*” Rakkomandazzjoni bħal din tikkombaċja ħafna ma' dak li ennuċċjat fis-Sentenza ta' **Myrian Fenech Russel et** (supra) u ċioe', li għandu jsir eżami tal-prodott indipendentement minn dak li jirrikklamaw dawk li jkunu qiegħdin jippromwovu fis-suq jew anke fuq dak li jkun qiegħed jingħad fis-suq dwar l-prodott. Dan huwa raġjonevoli, għaliex il-parir irid jagħti, f'dan il-każ, l-intermedjarju u mhux min ikun ħoloq il-prodott.

Il-Qorti ma tistax ma tosservax li d-dokumenti esebiti f'dawn il-proċeduri ġew f'idejn l-Atturi, anke minkejja li uħud minnhom kienu iffirmati minnhom, wara li Paul Bonello bagħat ittra fl-2019 u ċioe' ben 15-il sena wara l-ewwel investiment. L-anqas ma ngħatawllhom meta ntebħu l-ewwel darba li l-valur tal-investiment kien nieżel u ċioe' 2010. Anzi dak in-nhar s-Socjeta' konvenuta qatatilhom qalbhom li jekk kellhom xi ħsieb li jirridimu l-investiment kien hemm penali pesanti.

Din il-Qorti tinsisti, li kull dokument li kien iffirmat minnhom u kull ieħor li jirrigwarda l-investiment tagħhom kellu jingħata lilhom mill-ewwel ġurnata li xtraw. Kien dritt essenzjali tagħhom li jingħataw dawn id-dokumenti anke jekk ma jitolbuhomx. Ma hiex raġuni valida li jingħad li dak in-nhar ma talbuhomx, is-Socjeta' konvenuta hija obbligata li tagħtihom mingħajr ħtieġa li ssirilhom talba. Kieu l-Attur kellu dawn id-dokumenti kienu f'idejħ fl-2010 kien ikun f'posizzjoni li jmur u jieħu parir tempestiv biex forsi l-posizzjoni tiegħu ma taggravax. Dan ukoll huwa indikattiv ta' kif is-Socjeta' konvenuta naqqset fid-dmirijiet tagħha lejn l-Atturi.

Iżda l-Qorti ma tistax ma tqies ukoll, li hekk bħal mas-Socjeta' konvenuta messha rreferiet lill-Atturi jmorru biex jieħdu parir qabel ma jidħlu għall-investiment, hekk ukoll l-Attur u martu messhom għamlu dan. L-Attur, għalkemm illitterat, tant li anke biex jivvota jrid ikun assistit, kien wara kollox negozjant u xi sens kommun żgur kellu, biex anke jammetti li fin-negozju ma marx ħażin tant li jidher li għejjex familja minn hekk.

Kien ikun aħjar li marru għand xi ħadd bħal Paul Bonello qabel ma ħadu l-investment. Bħal ma ħa parir wara li saret il-froġa, seta' għamel l-istess qabel ma saret. Għalhekk, dan l-atteġġjament tal-Attur li saħansitra ħalla f'idejn min kien qiegħed ibiegħ u "jgħaffegħ hu", ser tieħdu in konsiderazzjoni billi għandu jassorbi parti mit-telf li għamel u dan fil-proporzjon ta' tletin fil-mija (30%). Għalhekk mill-ammonti li qiegħed jitlob, għandu jsoffri riduzzjoni f'dan il-proporzjon.

Kwantu għat-telf li għamel, mhux kull telf ser ikun kkunsidrat fid-dawl li xi riskju dejjem ikun hemm f'dawn ix-xorta ta' investimenti partikolarment meta t-telf ikun żgħir għax wara kollox mhux danni f'sens wisgħa u ancillary li qiegħdin jintalbu iżda "*somma likwidata u dovuta magħmula minn telf ta' kapital*" (Ara it-tielet talba tar-rikors ġuramentat).

Dan ifisser li kwantu it-talba telf ta' €817 fil-każ ta' wieħed mill-investimenti, din mhux ser tkun milqugħa, tilqagħha pero' fir-rigward tat-tlett investimenti l-oħrajn u ċioe':

~~1. L-investment li sar f'Diċembru 2004 fl-ammont ta' £stg96,000: Telf ta' £stg5,976. Ekwivalenti għal €4,063 fl-2004 bir-rata ta' 0.68 għal kull lira sterlina, piu' 10% inflazzjoni li tammonta għal €4469 li minnu 30% irid jassorbihom l-Attur għar-raġunijiet fuq spjegati. Għalhekk l-ammont likwidat u dovut għal dan l-investment jammonta għal €3,129.¹ Bl-~~

¹ "1. L-investment li sar f'Diċembru 2004 fl-ammont ta' £Stg5,976. Ekwivalenti għal €8,788 bir-rata ta' £Stg0.68 għal kull Ewro, piu' 10% inflazzjoni li tammonta għal

imgħaxijiet ta' 5% mis-16 ta' Diċembru 2004 (meta inxtara a' fol 75) sas-16 ta' Mejju 2015 (meta inbiegħ).

2. ~~L-investment li sar f'April 2006 fl-ammont ta' £Stg200,000: Telf £Stg34,549. Ekwivalenti għal €23,147 bir-rata ta' 0.67 għal kull lira sterlina piu' 10% inflazzjoni li minnu 30% li jrid jassorbihom l-Attur għar-raġunijiet fuq spjegati. Għalhekk is-somma dovuta fir-rigward ta' dan l-investment hi ta' €17,685.~~² Bl-imgħaxijiet ta' 5% b'effett mid-19 ta' April 2006.

3. L-investment li sar f'16 ta' Novembru 2006 fl-ammont ta' €148,100: Telf €18,986 piu' 10% inflazzjoni li jammonta għal €20,884 bi tnaqqis ta' 30% li irid jassorbihom l-Attur għar-raġunijiet fuq spjegati. Għalhekk is-somma dovuta għal dan l-investment hi ta' **€14, 619** bl-imgħaxijiet ta' 5% mis-16 ta' Novembru 2006 sal-pagament effettiv.

€9,667, li minnu 30% irid jassorbihom l-attur għar-raġunijiet fuq spjegati. Għalhekk l-ammont likwidat u dovut għal dan l-investment jammonta għal €6,767 ...” – korrezzjoni awtorizzata b'digriet datat 29 ta' Mejju 2023.

² “2. L-investment li sar f'April 2006 fl-ammont ta' £Stg200,000: Telf ta' £Stg34,549. Ekwivalenti għal €51,565 bir-rata ta' £Stg0.67 għal kull Ewro, piu' 10% inflazzjoni li tammonta għal €56,721, li minnu 30% irid jassorbihom l-attur għar-raġunijiet fuq spjegati. Għalhekk l-ammont likwidat u dovut għal dan l-investment jammonta għal €39,704 ... korrezzjoni awtorizzata b'digriet datat 29 ta' Mejju 2023”

Ir-rati ta' konversjoni huma dawk prevalenti fis-sena tal-investment. Stante it-tul ta' żmien u allura devalwazzjoni tal-munita, il-Qorti ser tkun qed tawmenta kull somma likwidata b'media ġenerali ta' 10% li fiċ-ċirkostanzi hija ġusta.

Il-Qorti ħasbet ukoll dwar x'xorta ta' imġhaxijiet għandhom jingħataw u minn meta, Ix-xhud Paul Bonello jitfa' dawl fuq dan l-aspett meta xehed in kontro eżami fis-seduta tal-10 ta' Jannar 2022 (a' fol 341):

“Qorti: FI-2004, ir-rata ta' imġhaxijiet ta' 7 jew 8%, kif kienu jigu konsidrati investimenti li jaghtuk dak ir-return?...”

Xhud: FI-2004 dik ta' 7, 8% kienet għolja iktar minn investment ta' riskju baxx jew medju.

Qorti: U x'kellu jirrendilek investment ta' riskju baxx u medju?

Xhud: ta' 4, 5%”

Issa l-Qorti tirrileva li l-istess Attur kemm-il darba qal li dak li riedu hu u martu kien kapital garantit u dik in-naqra ta' imġhax. Dan ifisser li r-rata ta' imġhax li kienu qiegħdin jippretendu ma kienitx dik għolja iżda waħda medja stante li riedu li jkollom l-kapital garantit. Għalhekk din il-Qorti, anke abbażi ta' prinċipju ta' ekwita', imma aktar minn hekk, għaliex riedu l-Attur u martu dak iż-żmien ir-rata ta' imġhax li qieset hija dik ta' 5% kif indikat aktar 'l fuq. Artikolu 1991 tal-Kodiċi Ċivili jstabilixxi l-massimu tar-rata ta' imġhaxijiet u mhux il-minimu.

Decide

Għaldaqstant, din il-Qorti qed taqta' u tiddeċiedi din il-Kawża bil-mod segwenti.

Tiċhad l-eċċezzjoni ta' preskrizzjoni tas-Soċjeta' konvenuta.

Tiċhad il-bqija tal-eċċezzjonijiet tas-Soċjeta' konvenuta.

Tilqa' l-ewwel talba Attriċi.

Tilqa' it-tieni talba Attriċi.

Tilqa' limitatament it-tielet talba Attriċi inkwantu biss tirrigwarda dawk l-investimenti fejn din il-Qorti illikwidat d-danni sofferti kif fuq spjegat u **tikkundanna** lis-Soċjeta' Konvenuta tħallas l-ammont kif likwidat f'din is-Sentenza bl-imġaxijiet hemm imsemmija mid-dati ndikati sal-pagament effettiv.

Spejjeż tal-kawża għandhom ikunu sopportati, kwantu għal tlieta minn ħames (3/5) mis-Soċjeta' Konvenuta u kwantu għar-rimanti żewġ partijiet minn ħamsa (2/5) mill-Attur.

Imħallef Toni Abela

Deputat Registratur